

Pap Simonné 30.000 holdja és a szigeti Chewra Kadisa fél holdja

Kisajátították a régi szigeti zsidó temetőt

Néhány beszédes szám a máramarosi agrárreform adataiból

Sighet-Máramarossziget, április 22. (Az Új Kelet tudósítójától). Consiliertul Agricol. Mihalache miniszter máramarosi kirendeltsége. Egyszerű, szürke házból székelt, a szigeti piacra egyik elrejtett zugában. De hajh, hány éhez ember könnye, sóhaja szállt e rideg falak felé!

Mert azzal ma már mindenki tisztában van, hogy Máramaros kivételes nyomorát a kéthalkeszes agrárpolitika idézte elő. Kisajátították, perelték a máramarosi erdőket, az egymást követő kormányok más-más módon akarták a kérdést megoldani, de közben nem vették észre, hogy az üzemek beszüntetik a munkát és az éhezők száma napról napra nő. Ennek a kicsi, megsemmisült megyének ma nyolcezer munkanélkülije van s a máramarosi paraszt, ha csak nem akar éhen veszni, selymet kénytelen csempészni a Tiszán, ahelyett, hogy hatalmas szalfákat dirigálna az erre a célra is hasznosítható folyón.

Megnyitnak a régi hantok...

De nemcsak a közbirtokosság kérdésében halad Mihalache miniszter elődjéi útján. A kisebbalkiberű agrár-baklővésekkel sem állunk jobban.

Itt van például a szigeti zsidó temető esete.

A máramarosszigeti Chewra Kadisának van egy régi temetője. Kicsi terület az egész, alig teszen ki egy félholdat. Évtizedeken nem nyult ahhoz senki. A kegyelet fátyla borította be a régi hantokat. Amíg...

Jött az Agrár. A temetőt kisajátították. Házhelynek. A kisajátítási jegyzőkönyv városépítési szempontokról is megemlékezik. No, meg házhelynek is ugyancsak alkalmas. Sőt annyira alkalmas, hogy a bizottság egyik elnöke, aki szintén tisztviselő, a maga részére sajátította ki a temetőt.

A Chewra Kadisa felebezzett. Az első fórum helyét adott a felebezzésnek. A második nem. És a napokban lejött a legmagasabb fórum döntése: a temető végérvényesen ki van sajátítva.

Hiába menesztett a Zsidó Parlamenti Klub deputációt Mihalache miniszterhez, hiába magyarázták, hogy itt nincs is értékről szó, csak nem engedje meg a miniszter, hogy egy egész város lakosságát legszentebb érzésében sértsék meg. — 1930. március 27. keltezéssel lejött Máramarosszigetre a miniszteri ukáz, mely nyíltan és kerekén kijelenti, hogy a szigeti zsidó temető már nem temető, hanem házhely, s erre a házhelyre a Chewra Kadisa semminemű igényt nem tarthat.

Harmincezer — igen, 1 fél — nem

A szigeti zsidóság elkeseredését fokozza az a körülmény is, hogy a kisajátítási apparátus nem működik olyan óramű pontossággal az egész megyében. Sok esetben pedig úgy tűnik, mintha az akták szándékosan kerültek volna a Nagy Süllyesztőbe.

Említsünk különben fel itt egy kis kisajátítási „epizódot”.

Pap Simon özvegyének van Máramarosban (mondják és ird) 30.000 holdja. Ebből a mammut-birtokból annakidején egy tapodtat sem sajátították ki. Tévedés történt állítólag a minősítésnél. 400 hold helyett mentesítették az egész 30.000 holdat.

Azóta Mihalache miniszter személyesen is jart itt. Meggyőződött arról, hogy itt visszaélés történt. Azóta intervenciáltak Maniu miniszterelnöknel a máramarosi képviselők egy revízió ügyében. A földéhes máramarosi paraszt szívében azóta a reménynek egy új mécsese gyulladt ki. — de hiába. Pap Simonné korlátlan ura hatalmas birtokának s úgy tűnik, hogy a revíziós ügy megfeneklett valahol.

A szigeti zsidó temetőt kisajátították. Boszorkányos ügyességgel toloncolták az aktákat egyik helyről a másikra s addig forszírozták, míg lejött a legmagasabb fórum döntése is.

Íme egy újabb máramarosi specialitás: 30.000 hold birtok maradhat, egy fél hold temető — nem maradhat, azt ki kell sajátítani.

Nem lenne érdektelen meghallgatni Mihalache miniszter választát, amikor feltesszük neki a kérdést: Hol az arány?

„Bizony, a zsidóktól csak vettek...”

A napokban elmentünk a kirendeltség hivatalába, hogy szerezzünk be néhány adatot. Hivatalos regiszterekből akartuk megtudni, hogy a kisajátítási folyamat során mit vettek el zsidóktól és mit adtak nekik.

Kopott, korrigált, sokat forgatott könyvet tesznek eléünk. Ez a hivatalos főkönyv. A nationalitate-rovatban — mondja az irodafőnök — könnyen meg lehet állapítani az illető népi hovátartozandóságát.

Kezdjük csak lassan. Sighet. Mendelovits Ignác, Farkas Saul, Freund Salomon és így tovább. Minden második név

zsidó.

Sarvasszó: Pollak Peszuch Hers 32 hold, Mihályi Gábor 1 hold.

Ezen meghökkenünk. Tudomásunk szerint Mihályiéknek Szarvasszón van a birodalmuk, őket így kímélte az Agrár?

Nem álljuk meg szó nélkül.

— Kissé furcsa — mondja az irodafőnök —, hogy Szarvasszón csak 1 holdat sajátítottak ki Mihályiék birtokai közül. A közeli falvakban annál több szerepel.

És megyünk sorban. Szaplonca, Havasnéző, Borsa. És nevek: Weisz Izig, Teszler Refuel és Káhn Cháim. De nem-

Levelek az argentinai pokolból

Délamerikának is meg van a maga veszedelmes „elzászi kérdése”

A „chacoi kérdés” mögött a bolíviai észak-amerikai tőke érdekei húzódnak meg. Harc a Paraguay-folyó birtokáért

(Buenos-Ayres, április 22. Az Új Kelet tudósítójától). Akik mindezt ideig nem tudták róla — és valószínűleg sokan nem tudtak — vegyék tudomásul, hogy az „ugynevezett elzászi kérdés” immár nem európai specialitás. Európában ugyan a „békekötések” óta más értelemben van elzászi kérdés, mint volt a világháború előtt, de Délamerikában egészen virulens és veszedelmes komplikációkkal van tele.

Délamerikának „elzászi kérdése”: a chacoi kérdés. Valószínűleg kevesen tudnak róla, hogy ilyen nevű földterület is van ebben a hatalmas világországban. A chacoi kérdés Délamerikának olyan speciális „elzászi” kérdése, melyben nincsenek nemzetiségi problémák. Ennek ellenére, épúgy tele van háborús konfliktusok veszélyével, mintha Európában volnánk és egymásra acsakodó népek szítanák lángját. Bár a legutóbbi januári incidens után, mely Bolívia és Paraguay között lejátszódott: a chacoi kérdés pillanatnyilag lekerült a napirendről — azért a kérdésben rejülő veszélyes ellentétek bármelyik pillanatban kitörhetők konfliktusokkal fenyegetnek.

A két szemben álló fél

A chacoi kérdés két délamerikai állam: Bolívia és Paraguay rivalizálása robbantotta ki. Bolívia területileg tízszer akkora, mint Románia, lakóinak száma azonban nem több hárommilliónál. Paraguay csak kétszer akkora területre, mint Románia, lakossága azonban alig egy millió. Amióta a délamerikai államok kimondták függetlenségüket: Chaco területe Paraguayhoz tartozik, úgy közögi, mint tényleges hatalmi tekintetben. Chaco amolyan puffér-államcska, mely Paraguay és Bolívia határai között terül el. Nem messze az egyenlítőtől, a szinte kibírhatalan trópusi hőség állja útját annak, hogy ezen a területen hosszabb ideig fehér emberek is letelepedjenek. Lakosai szegény indiánok, akik a folyó mentén és az erdők szegélyein tengetik életüket. Foglalkozásuk ma is, mint évezredek előtt, a halászat és vadászat.

A Paraguay-folyam, amelyre Bolívia foga fáj

Chaco területe nagyjában még teljesen felkutatlan. Belseje tele van áthatatlan dzsungelakkal, amelyeknek trópusi növényzetét emberi láb még nem érintette s amelynek sötét homályában hatalmas állatok vivják egymással harcukat. Ennek az egzotikus területnek legfőbb értéke a Paraguay-folyó, a mely Chacon keresztül hömpölyög a Csendes-óceán felé. Ez a folyam véges-végig hajózható és széles, valamint mely medrében még az óceánjáró gőzösök is nyugodtan közlekedhetnek.

Ez a folyó az, amely megteremtette a chacoi kérdést. E folyó korlátlan birtokáért folyik a harc Bolívia és Paraguay között, annak ellenére, hogy a két állam meghatalmazottai nemrégiben Montevideóban barátsági szerződést írtak

alá. E barátsági szerződés ellenére azonban Bolíviának zavartalanul fáj a foga a chacoi területre, amelyen keresztül a pompás foyam hullámai hömpölyögnek a Csendes-óceán felé. Bolívia hatalmasainak és tőkéseinek ezért okoz gondot a probléma, hogy miként esatolják le Paraguay testéről az általa évtizedeken keresztül zavartalanul birtokolt Chaco területét. Jó egynehány évtizeden keresztül persze észébe sem jutott Bolíviának, hogy Paraguaytól ezt a területet elvittassa. Csak az utóbbi időben jött rá, hogy nem élhet a kis puffér-állam birtoka nélkül. Nemrégiben Paraguay több délamerikai állam ellen viselt háborút és amikor azoktól súlyos vereséget szenvedett, Bolívia, amelyik nem is vett részt a háboruban, egyszerre igényt formált Chacora.

Az 1928-as véres határc incidensek háttere

Néhány évvel később az egyesült perui és bolíviai hadseregek csufosan kikapk Chiltól. Bolívia belátta, hogy csendes-óceáni aspirációinak ismét befelegett. Ekkor újra farkasérvágygal vetette szemét Chaco felé. Természetesen nem az őserdők és nem a szegény indiánok miatt, hanem a Paraguay-folyóért, amelyen a nagy tengeri hajók egész Chaco hosszában fel és le közlekednek. Ezáltal csak területi koncessziót kért Bolívia Paraguaytól, amit Paraguay kormányja akceptált is — azonban Bolívia megdöntölte a dolgot és nem ratifikálta az egyezményt.

Világos, hogy ezek után a nézeteltérések Bolívia és Paraguay között nem szűntek meg. Annál is inkább nem, mert Chile és Peru alaposan megtápták Bolívia ábrándjait — azt a reménykedését, hogy kijáratot kapjon a Csendes-óceánhoz. Bolívia azonban most sem mondott le aspirációiról. Ez az aspiráció robbantotta ki az 1928-as ismert véres határc incidenseket Paraguay és Bolívia között, mely utóbbi ismételt Chaco megszerzésével akarta elérni szabad útját az óceánhoz. A Népszövetség közbenjárása folytán ugyan nyílt háborúra nem került sor, azonban a nemrégiben lezajlott januári villongások is azt bizonyítják, hogy a két rivális között az affér koránt sincs lezárva. A Chaco-kérdés továbbra is nyílt kérdés maradt s ép úgy úszkösödik tovább, mint annakidején a monarchia és Szerbia afférja úszkösödött.

Északamerika a kulisszák mögött

Azok, akiknek érdekük a valódi okok elmondása, arra is hivatkoznak többek között, hogy Bolíviának azért van szüksége a chacoi területre, mert Bolívia területén gazdag petróleum-mezők vannak. Ez az állítás azonban annál is inkább nem állja meg a helyét, mert Bolívia területén annyi, még ma is feltáratlan petróleum-mező van, hogy évtizedekbe fog kerülni, amíg azokat csak részben is kiaknázzák. A valóságban azonban nem erről van szó, hanem ar-

esak 5—10 holdat sajátítottak ki a zsidóktól! Borsa például Pollak Juda Májertől 162 holdat sajátítottak ki, Fruchter Herctől 150-et. Mert nem volt több. Az utolsó tapodtat is elvették.

Sok időt igényel egy pontos statisztika összeállítása. Hiszen egész Máramarosmegyében alig maradt zsidók kezén valami ingatlan.

Kérjük a másik könyvet. Lássuk, mit kaptak a zsidók a kisajátított földekből. Hány máramarosi zsidó hitközség kapta meg a maga 32 holdját?

Az irodafőnök úgy néz ránk, mint a Marslakókra. En megmutathatom — mondja — a másik könyvet is, de zsidó ember nem szerepel ott. Hitközségekről meg épen szó sem volt. Bizony, a zsidóktól csak vettek, de sohase adtak...
Lám, a statisztika második fele mennyivel kisebb...

Tiberiu Vornik ur kutyaszoritóban van. Agrárpanamákról ír az ellenzéki sajtó. De Máramaros messzire esik a fővárostól s ezért itt mindennek megszaj rendben lenni.

Jaj, de irtózatos ez a rend!

Schön Dezső.

ról, hogy Bolívia a maga peróleum- és bányatermékeit, egyéb nyereszterményeit egyetemben, csak óriási kerülővel tudja eljuttatni a Csendes-óceán kikötőjébe. Már pedig a bolíviai bányavállalatok tőkésének kilencven százaléka észak-amerikai eredetű. Azt pedig tudnunk kell, hogy az észak-amerikai dollármilliómosok, ha profitjukról van szó, egy kis háború megrendezésétől egyáltalában nem riadnak vissza. Ennek bizonyítására elég felemlíteniünk a Standard Oil Company és a Royal Dutch között nemrégiben lefolyt petróleumháborukat, a melyek Nicaragua függetlenségébe és Mexico belső békejének felborulásába kerültek.

Bolívia háborús kedve mögött tehát az észak-amerikai tőkeérdekeltségek élése nyugtalanodik, azzal a kimondott céllal, hogy a Paraguay-folyam fölötti birtoklás jogán keresztül biztosítsák Bolívia termékei számára a közvetlen utat a Csendes-óceánhoz. Ezzel lerudkálódna a szállítási költségek s meg növekednének a haszon lehetőségei.

Az észak-amerikai nagytőke természetesen a chacoi kérdés körül abban az előnytelen helyzetben van, hogy kíméletlen anyagi érdekeit ezáltal nem tudja nemzeti, vagy vallási jelszavakkal leplezni. Nem pedig azért, mert Paraguay és Bolívia népe: két testvérnép, amelyek ugyanazt a nyelvet beszélik és faji ellentétek sincsenek közöttük. Az indiánok, akik kívüllik lagnak a két ország területén, nem beszélnek a két állam nyelvével s így számukra teljesen közömbös a két állam rivalizálása.

A többi délamerikai államok, amelyek a délamerikai uniót alkotják, természetesen megakadályozhatják a két állam közötti ellentétek kiéleződését. Valószínű, hogy a végső veszély esetén közbe is fognak lépni, mert nagyon jól tudják, hogy Paraguay és Bolívia rivalizálása s az ugynevezett chacoi kérdés felszínre tartása csupán az amerikai nagytőkések machinációja, amely mögött semmi más, mint a nyers és brutális érdek nem húzódik meg. Egyelőre azonban a délamerikai államok passzívan viselkednek. Félénkség és tétovázás jellemzi őket, mintha ők is az észak-amerikai tőkekolosszusok félelmetes erejétől tartanának. Passzívan viselkednek, annak ellenére, hogy nagyon is jól tudják: mit jelent a háború, főképp a világháború, amely Európa népeinek 12 millió halottjába került.

Hogy a chacoi kérdés hová fog fejlődni, az ma még teljesen bizonytalan. Nem lehet tudni, hogy a délamerikai államok őszinte békeakarata, vagy pedig az amerikai nagytőke guruló aranyai fognak-e győzni, amelyek bőségével ömlenek a bolíviai tábornokok és államférfiak zsebébe. A Paraguay-folyó egyelőre esendően és méltóságátaljesen hömpölyög ési medrében és úgy tesz, mintha egyáltalában nem érdekelné: mi készül miatta!

Munkácsi Márk.

Ö
Gyal
fatem
Elt

A háro
miatt, csak
vasóinknál
tüzelészt
életben és
lalmulja
tüzelészt
Kiküldött
bi megráz
be a szer

Costesti, aprili
küldött munkat
ben, a Teleorna
leben. Costesti
éjszakáján, kigy
bennégett százi
Nagyesütörtök
péntek este a fi
Egymást kézenf
lomba serdülő fi
A kis templom
énekelni a bűnb
Mindenkinek a
gyertya pislákol
körbementek az
Az alig hat m
széles templom
lakain szeliden
ba az ünnepi gy
telen támadt kö
alig félméteres
gött s a templom
tömjén és a gye
tó levegője.

Miköz
rult

A templomoc
lén, domboldal
falutól, amelyre
vaszi alkony mé
tornyocskában n
apró harangok é
tődve, mosolygó
gyermekekre...

Féllikene óra
tya a nagy hősé
jától meggyull
papirokkal diszít
lángyorsan terj
koszorukra, bele
rendákba, a szer
miseruhákba, a d
be. Belekaptott a

Tűz és f
lomocskó

Valaki felpatt
totta az elsőnek
de az a nyakába
lángoló virágokk
zuhant. Dermedt
lekaptott a ruhát
tok kergetik eg
menekülni! Tűz
templomocskák,
kuszva, egyesek
letiporva törtette

Egy leány ösz
hogy kiszabadul
falu utcáin keres
— Tűz, tűz!!

A faluból meg
sikoltva futni ké
éző templom felé
mint hatalmas n
— A leányom,
— A gyermek
— A ferjem be
ban!

Sikoltva, jajve
falubeliek. Mint
a templom s a t
ben tört fel a m
ember irtózatos l

110 em
henná.

A kívülről jöv
hozzátartozóikér
lángok között a
lőttek és azt
tépték, harapták
mást...

Valaki megpill
akik az ajtóhoz
utána kapott, de
nyakába esett, a
kiszakadt kezei
ölelte.

Ebben a pillan
gés, recsegés köz
gostul a bejárat
templom egyetle

A borzalmak éjszakája Costestiben

Örjögő apák és anyák között a costesti pokol völgyében

Gyalulatlan deszkaporsók végtelen sora. A costesti gyerekek többsége elpusztult az égő fatemplomban. Több asszony megőrült a fájdalomtól. Az ismeretlen katona tragédiája

Eltemették a costesti templomtűz 110 halottját

A háromnapos munkaszünet miatt, csak ma adhatunk hírt olvasóinknak a costesti borzalmas tüzkatasztrófáról, amely emberéletben okozott pusztításaival felülmúlja az utóbbi évek nagy tüzkatasztrófiáit egész Európában, Kiküldött munkatársunk az alábbi megrázó tudósításban számol be a szerencsétlenségről.

Costesti, április 22. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Arges megyében, a Teleorman mentén, Pitesti közelében, Costesti községben, nagypéntek éjszakáján, kigyulladt a fatemplom és bennégett száztíz ember.

Nagyesőtörtök este az öregek, nagypéntek este a fiatalok körmenete volt. Egymást kézenfogva mentek a templomba serdülő fiúk és lányok.

A kis templomban 130 torok elkezdte énekelni a bűnbánó napok zsolozsmáit. Mindenkinél a kezében vekony viaszgyertya pislákol és régi szokás szerint körbementek az oltár előtt.

Az alig hat méter hosszú és 4 méter széles templomocska apró rácszott ablakain szeliden világított ki az éjszakába az ünnepi gyertyák fénye. Egy hirtelen támadt kósza szellő beesapta az alig félméteres ajtót az imádkozók mögött s a templomot sűrűn betöltötte a füst és a gyertyák egybevegült füstlevegője.

Miközben a falura csend borult

A templomocska keskeny ösvény szélén, domboldalon feküdt, elég messze a falutól, amelyre közben ráborult a tavaszi alkony mela esőndje. A zsendelyes tornyocskában megszólalt csilingelően az apró harangok és a jó costestiek megülte töve, mosolygón gondoltak miséző gyermekeikre. . . . Amikor . . .

Félkilenc óra lehetett . . . egy gyertya a nagy löszögtől meghajlott és lángjától meggyulladt egy száraz, színes papírokkal díszített koszorú. A tűz világyorsan terjedt és átragadt a többi koszorúra, belekapott a korhadtt fagerendákba, a szentképek kartonjába, a misernyákba, a díszes, varrottas kendőkbe. Belekapott az emberekbe.

Tűz és füst töltötte meg a templomocskát

Valaki felpattant az oltárra. Lerántotta az elsőnek meggyulladt koszorút, de az a nyakába esett és nyakában a lángoló virágokkal a szükölő tömegre zuhant. Dermedt rémület. . . A tűz belekapott a ruhákba. Irtózatossá pillanatok kergetik egymást. Menekülni . . . menekülni! Tűz és füst töltötte meg a templomocskát. Egyesek négykézláb kuszva, egyesek pedig a gyengébbeket lépörve törtettek a keskeny ajtó felé.

Egy leány összeégett kezekkel, valahogy kiszabadult és sikoltva futott a falu utcáin keresztül: — Tűz, tűz!!

A faluból megborzadva, orditozva és sikoltva futni kezdtek az emberek az égő templom felé, amely már olyan volt mint hatalmas máglya.

— A leányom!
— A gyermekeim odavesztek!
— A férjem benn van a égő templomban!

Sikoltva, jajveszékelve közeledtek a falubeliek. Mint hatalmas máglya égett a templom s a tűzből irtózatossá üvöltésben tört fel a máglyán pörkölődő 110 ember irtózatossá halálsikolya.

110 ember a borzalmak gyehennájában

A kívülről jövők beakartak nyomulni hozzátartozóikért. Akik benn voltak a lángok között a kiesiny ajtóhoz préselődtek és azt eltorlaszolták. Üvöltve tépték, harapták, marcangolták egymást. . . .

Valaki megpillantotta azok között, akik az ajtóhoz préselődtek a hűgát, utána kapott, de egy égő gerenda a nyakába esett, a testvér ruhája örökre kiszakadt kezei közül, a tűz magához ölelte.

Ebben a pillanatban borzalmas siseréges, recsegés közepette a torony harangostul a bejárat elé zuhant és elzárta a templom egyetlen kijáratát. A máglya-

halálra ítélték fejére égő zsarátnok hullott, égő parázs, égő gerendák.

Valaki elrohant a vasuti vízfecsken-dőert. A vasuti raktárnok nem adta.

— Ez a vasuté, hagyjatok békében, amugy sem kár azért a rozoga templom-ért.

A lelkes halála

Tehetetlenségükben az emberek szekerékekkel kezdték döngötni a tölgy falakat. Hiába már késő volt.

A pap leánya a templomocska hátsó részén, felkuszott a rácszott ablakocskához s megpillantotta édesapját gyermekével karjaiban birkozni a lángokkal.

— Menekülj édesapám, menekülj. — sikoltott be a rácszott ablakon.

Kóbor kutyák százai . . .

Costestire a borzalmak éjszakája borult. Több száz kóbor kutya lepte el a katasztrófa színhelyét. Üvöltésük félelemmel töltötte el a kétségbeesett lelkeket. A kutyákat hiába kergették el, visszajöttek és tovább üvöltöttek.

Azután megérkeztek a tűzoltók, a közeli Pitestiből, egy század katonaság és a hatóságok képviselői . . .

Amikor hajnal felé derengeni kezdett, a mezőn már kiterítve feküdt 110 megüszkösödött hulla és megkezdődött a hullák agnoszkálása. A katonaság nem volt képes megfékezni a megtébolyodott hozzátartozókat. Mindenki kereste a maga halottját. Nem lehet leírni, hiszen képtelenség volt végig nézni a döbbenetes tragédiákat.

— Hol vagy Titicá, hol Anicá, hol vagy édes férjem, jer hozzám kicsi fiam, hol vagy anyám?! — kiáltották örjögve anyák, testvérek, gyermekek. Egyik halottól a másikhoz futkostak. De az arcok mind szénné égték s csak itt, ott egy-egy ruhafoszalány árulta meg el a halottak személyazonosságát. A megüszkösödött esontok halmazában keresgéltek. Ketten megfogtak egy szénné égett sipesontot.

— Az enyimé!
— Az enyimé!

Katonáknak kellett közbelépnie. A katona kezében tartva a megüszkösödött esontot kérdő tekintettel meredt tisztjére; ez intett, mire visszadobta a esontok halmazába a szénné égett sipeson-

A pap felkuszott az oltárra, gyermekét palástja alá vonta, az evangéliumot melléhez szorította, de már belekapott a tűz. Lánya látta, amint fákyaként égett azután eszméletlenül előre zuhant. A tetőzet leszakadt. Átható perzselt szag töltötte meg a levegőt. 110 ember égett, elégett a borzalmak gyehennáján.

A falu népe tehetetlenül, jajongva állta körül ezt a poklot. Néhány asszony tébolyultan beleakart rohanni a lángokba, azután leváltak a falak, csak egy nagy halmazban sült tovább rotyogva a 110 ember.

A Teleorman patakából vedrekkel hordozták fel a vizet. De már csak a megüszkösödött hullákra öntözték . . .

tot, Ekkor a két megtébolyult rávetette magát a még fütölgő esontokra.

Egy másik anya felismerte gyermekének hulláját, de a feje hiányzott. A csontkára üszkösödött nyak irtózatossá meredt ki a szénné aszott testből. Az ing varrott mintáiról, a harisnyáról és a cipőről tudta, hogy az ő gyermeke, ám a feje hiányzott és rohant ő is a esonthalmazhoz kislíjának koponyáját keresni.

Lépni mély, tárt sirokon átal . . .

A keresztény husvét első napján, vasárnap délután két óraker kellett az elföldelésnek végbemennie. Már reggeltől jöttek a népek messzi vidékről és a környékből, gyalog, kocsin, autókon.

Az utcákon emberáradat, a házakon feketé gyászdarabok vannak kidugva. Leeresztett zsalugáterek, a nyomorult viskók elhagyatva állanak.

A sírgödöröket assák. Felásták az egész temetőt, amely a felperzselt templom körül terül el. A sírgödörökből megsárgult esontok, emberkoponyák kerülnek elő. Zsákokba gyűjtve a esontokat bennhagyják a sírgödörökben. A fakeresztek ledöntve, egyhalmazban fekszenek a földet temető sarkában. Formátlan nagy sírgödörök nyílnak meg. Átható perzselt-hus és hulla-szag tölti meg a levegőt. Rálépek egy porladó koponyadarabra. Ropogva hul szét cipóm alatt.

De jött egy másik anya, aki az ott hagyott hullában ugyancsak saját gyermekét vélte föllelni. Az ing varrott-mintái és a harisnya neki is ismerősök voltak . . .

A halál völgyében, a kiterített hullák között

Csak későn délelőtt, amikor a nap magasan ragyogott az égen, találta meg mindenki a maga hozzátartozóját. A borzalmas éjszaka után látszólag nyugodtan ült mindenki a neki drága halott előtt. Egy apának és anyának mind az öt gyermeke, egy másik szülőnek négy gyermeke feküdt kiterítve. Két apró gyermek szüleinek megüszkösödött hullái előtt sirdogált. Egy asszony a férjét és három gyermekét vesztette el a lángokban. Egy öreg anyóka, néhány ruhafoszalány előtt jajveszékelt, egyetlen támaszának ruhafoszalányai voltak. Egész családok megszenesedett hullájának halmaza előtt egy-egy rokon töprengett. Legtöbbször meredt szemekkel bámultak a tűzhalállal elpusztult tettemekre. A fájdalom eltorzította az arcokat. Az asszonyok szétzilált hajjal a nedves földre vetették magukat. Egy asszony letépte magáról ruháit. Egy anya állandóan mosta gyermekének megüszkösödött hulláját. Addig dörzsölte míg a esontig ért, mire jajveszékelné kezdett és a mellét verdeste.

Az ismeretlen katona

A sor végén egyedül fekszik egy borzalmasan összeégett hulla. Katonaruhafoszalányai vannak hozzátapadva. Senki sem ismeri fel benne hozzátartozóját. Egy ismeretlen katona. Azt beszélék, hogy a Costesti állomáson át kellett volna szállania a Tg-magureli vonatra, de lekészte. A templom közel van az állomáshoz, s a katona eljött imádkozni.

Valaki felhívta figyelmemet arra, hogy a hullák majdnem kivétel nélkül kezüket fejük felé emelve összeszorított ököllel haltak meg.

Irtózva tovább sietek a tolongó tömegben. Két pap összetakolt deszkákon a lelkesz fiának földi maradványait hozza. Egy esomó összeégett esontdarab és ruhafoszalány; ez maradt meg belőle. A deszkatákolmány mögött az anya kezeit tördelve sikoltja bele fájdalmát a tavaszba.

A gigászi katafalk

Két végtelennek tetsző sorban fekszenek egymás mellett faragatlan fakoporsókban, faladákban a hullák. Gigászi katafalk, amely felett az élve maradtak borzalmas jajongása egyetlen artikulatlan üvöltés. Iten szokás szerint a koporsókat fedetlenül hagyják. A hullák csak hiányosan vannak fehér vászonnal letakarva. A szénné égett irtózatossan eltorzult arcokat a hozzátartozók kítakargatják. A dekorált és teljesen felismerhetetlen arcok mellett legtöbbször egy fényképet látni. A koporsókban sok perec, gyümölcs és husvétí sütemény. Kalács, pénz, egyiknek-másiknak fésűjét, toilette szappánát, zseb-tükrét is melléhelyezték. Egy hullán kétszáz lejt helyeztek el a jó szülők, egy másiknak már csak husz lejt jutott. A halott ünneplő ruhája végig van fektetve a megüszkösödött esontmaradványokon. . . .

Itt egy összeégett cipő nyul ki a koporsóból, ott egy diáksapka megmaradt ellenzője. A lelkesznek a mellén az összeégett evangélium foszlányai láthatók. És sok virág, ibolya, gyöngyvirág és sok piros husvétí tojás kerül a halottak mellé. Fenyéket hoznak minden koporsóhoz és színes papírokkal díszítik.

A levegőben ether-szag terjeng. Számosan elvesztik eszméletüket, asszonyok férfiak és gyermekek. Olyon ez a kép, mintha ütött volna az ítélet óraja.

A megüszkösödött tettemek között

És a szünni nem akaró borzalmas lármába, belesikolt egy anya: — Ő nem jön többé haza. . . . ő nem jön többé haza.

A tanító 18 éves leányának völegényét ajánltan viszik el.

Egy leányka nővére koporsójába akar feküdni. Atölelik szerető karok.

— Engedjétek hozzá! Engedjétek, nem fogom bántani, hagyjatok nővéremhez! — sikoltja rekedten.

— Eljöttem hozzád a husvétí ünnepekre, kis keresztfiam! zokog egy gyászruhás asszony az elpusztult lelkesz, kis fiának megüszkösödött maradványai előtt.

Egy asszony tébolyultan kacagva kiáltja gyermekének megszenesedett maradványai felett:

—Na, itt van, tessék husvétí sült! kész a jó sült! Az irtózatossá kacaj belevész a hangzavarba.

sajátítottak ki a zsidó Pollák Judát sajátítottak ki, 50-et. Mert nem volt odtat is elvették.

egy pontos statisztika. Hiszen egész Marag maradt zsidók ke-

könyvet. Lássuk, mit kisajátított földkeresri zsidó hitközség 22 holdját?

gy néz ránk, mint a megmutathatom — könyvet is, de zsidó ott. Hitközségekről volt. Bizony, a zsidó sohase adtak. . . . második fele meny-

ur kutyaszorítóban ákrol ir az ellenáramos messzire esik itt mindennek mu-

sz a rend! Schön Dezső.

eg van "dése"

a bolíviai észak húzódnak meg. tokáért

maga peróleum- és nyérsterményeinek óriási kerülővel sendes-óceán kikötő-állomásai bányavállalatok szőlőtelek észak- Azt pedig tudunk amerikai dollármillióról van szó, egy kis esétől egyáltalában . . . Ennek bizonyítá- sünk a Standard Oil el Dutch között nem- róleumháborukat, a függetlenségébe és ének felborulásába

kedve mögött tehát ökeérdekeltségek éh- k, azzal a kimondott guay-folyam fölötti eresztül biztossá- k számára a közvetlen inhoz. Ezzel leredu- ási költségek s meg- szon lehetőségei.

nagyítóke természé- rdes körül abban az en van, hogy kimé- it ezuttal nem tudja si jelszavakkal lep- zért, mert Paraguay testvérnép, amelyek beszélnek és faji ellen- tük. Az indiánok k a két ország terü- a két állam nyelvét esen közömbös a két

ai államok, amelyek alkotják, természé- chatják a két állam léleződését. Valószá- szély esetén közbe is nagyon jól tudják. Bolívia rivalizálása neoi kérdés felszinen amerikai nagytőké- mely mögött semmi és brutális érdek. Egyelőre azonban a ok passzívan visel- s tétovázás jellemzi s az északamerikai lmetes erejétől tar- viselkednek, annak gyon is jól tudják: n, főképp a világhá- népeinek 12 millió

rdés hová fog fej- teljesen bizonytalan- egy a délamerikai akaratata, vagy pe- gytőke guruló ara- i, amelyek bőséggel ábornokok és állam- araguay-folyó egye- ltóságáteljesen hóm- és ugy tesz, mint- a érdekelné: mi ké-

Munkácsi Márk.

Izgalmasabb mint a derby-meccs!

Ehrenburg: Jeanne szerelme

Két kötet 240.— Lei Félbörkötesben 340.— Lei

DANTE-KIADAS

Írók
Tolsztoj, utóda — a

Ehrenburg 18 tett, de gyerek sörfőzőzem g tölötté. Itt is — a gimnázium te bajok akadt apja házitánitót két év múltán tanító egyszerű mében hipnotizálán annak em Ehrenburgban y nás, amlynek ké mindenkori kissé nagytoltak. Lehet a többi nagy o meglátása van.

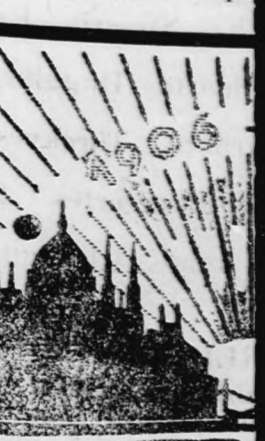
A negyedik gí kor 1905-ben, a dott orosz-japan utca megmccan gyerek egyszerű vabb az iskola s szöki és segít. Az élete ezzel y szabadság gondol még csak simán „szabályszerű” ár már kihajigálják rajtakapták, hogy

proklamációkat között. A ráköve tán még súlyosab fiut; forradalmár lecsukják és nyol lönböző börtönök pos éhségstrájk. Most sürgösen át Parisba, ahol nyo a nagy orosz fo emigrítésben szen és zsákhordással városban nyomoru tét. A világháború dósítónak csap fel tavaszán, az orosz rére, siet hazájába ahol egymásután kormányzat alatt

Ami ideje így az között megmarad, a gyerekek száma rendez. A hangul környezetienné vá pében menekül Mo

Moszkvában ujra délutánjaival fogl látszik, a szovjet i teletre nevelette ujra el akarják fog Tiflisbe menekül, eszközlik, hogy az máciái kurir-utlevél rül vissza Moszkvá és két hétig a csek dege. Barátai i ugyan és behelye házába, ahonnan visszavágyik a cse ott legalább közpon házában pedig maj hidge.

1921 tavaszán vég ba és azóta kis pi

Jubill

Budapesti Nem május

A magyar ipar ünnepe 1/10 utazási k Nemzeti pavilonok a k Vízummentes k

Felvilágosítás és vásári

Budapestben: a V Alkotmán

CLUJBAN: Camera di a SARDEV megbizottjáná ata Unirei 1. és a Cie cluj-i fiókjánál, Piata Uni Nagrománia összes nagy két utazási irodának fiókj vetlen, tb. képvise

Két asszony kuporogva ül kis faládi kó előtt. Szemükből a könny kiapadt. — Né nem is sírnak, jegyzi meg egy áthaladó öregasszony.

A két gyászoló arc nem változik. Tovább is meredten tekintenek a ládába. Orákon keresztül tart ez így. Még mások is megszólították őket, de ajkukat többé nem hagyta el egyetlen hang sem. A két asszony elméje elborult. Talán örökre...

A Vasilescu család tragédiája

A legmegrázóbb tragédia a Radu-Vasilescu családdal történt. A családban öt gyermek volt. Mind az öt elment a nagypéntek esti lamentációra és mind az öt odaveszett a lángtengerben. Három széles ládában fekszik az öt hulla. Az anya már nem tud sírni. A mellét verve, lihegve jajong szüntelenül. A haja szétzilálva, ruhája csatokban lóg le róla.

A három koporsó előtt egy táblán olvasni lehet, a megrázó sorokat.

A lángok elragadták fölünk:

Elena V-ik osztályú középiskolai tanulót, élt 18 évet,

Tiloftea 11-ik osztályú középiskolai tanulót, élt 16 évet,

Mária V-ik osztályú elemiiskolai tanulót, élt 14 évet,

Constantin IV-ik osztályú elemiiskolai tanulót, élt 12 évet,

Anna 11-ik osztályú elemiiskolai tanulót, élt 9 évet.

— Szép, okos lányom, drága Elenám, kékszemű Annám, kicsi hősöm, Constantinom, kicsi Titim, Titikém, kiáltja a mellét verve az anya. És rámutatva a koporsókra, szívbemarkolón mondja: — Itt a mamának kettő van, itt is van kettő a mamának és itt egy nyugszik a mama szemfényéből...

— Oh házam öröme, oh jövőm reménye, büszkeségem, életem, mindenem — sirat a kétségbeesett anya és tovább jajong:

— Nyugodjál Titi, mert hoz apukád diszes fenyőt, nyugodjál Annácskám, mert hoz apukád diszes fenyőt — és sorra elmondja ugyanezt mindegyik halott gyermekének.

Azután eszébe jut valami és szinte megkönnyebbülten fordul valakihez: — Fussál haza és hozd el Titi új sapkáját!

Néhány koporsóval lejjebb négy egyforma kicsiny ládában fekszik Popescu Ion négy fia. Négy friss kereszt van a koporsók elé fektetve a földre. A keresztet mellett eszméletlenül fekszik az irtózatosan sújtott apa. Etherrel élesztetik.

Megérkezik Nichita püspök harminc pap kíséretében, a kormány, a hadserég, a hatóságok képviselői és elkezdődik a temetési szertartás.

A főpap elismétli a neveket: Dumitru preotul, Stefan, Constantin, Eva, Cecilia, Dumitru, Ana, Ion, Radu, Elena, Filoftea... és a gyászolók minden névvel felesuklanak. A mise végtelennek tetsző gyászába belezúgnak a katonakürtök. A dob kísérteties pergése a halál félelmetességét nehezíti rá a

— Jasi mellett csaknem megismétlődött a costesti katasztrófa. Bukarestből jelentik: A costesti katasztrófa-hoz hasonló szerencsétlenség fenyegette szombaton Jasi város Copou külvárosának templomát és híveit. A feltámadási ünnepi mise alkalmával egy gyermek gyertyájának lángjától kigyulladtak a művirágkoszorúk. Azonnal borzalmas pánik keletkezett, a hívek borzalmas tolongásban menekültek, miközben többek közülük súlyos sérüléseket szenvedtek. A templomot nyugodtan kiürítették és a tüzet, amely belekapott a templom tetőzetébe, sikerült eloltani. A veszedelem elfojtása után az istentiszteletet folytatták és befejezték.

Alulírottak fájdalommal telt szívvel tudatjuk, hogy a legjobb férj, apa, nagypapa és testvér

Becker Henrik

62 éves korában hirtelen elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 4 órakor volt Szurdukon.

Nagyvívrad, 1930. április 22.

Özr. Becker Henrikné, szül. Krausz Amália felesége. Leányai: Leontin, Rózi, fiai: Vilmos, József, Miklós és unokái. Testvérei: Lóráy Rudolfné, szül. Becker Anna, Becker David, Becker Mátyás.

jajongó tömegre. Éles sikolyok hasítanak bele a kegyetlen morajba.

... és boldogok ők, mert imával ajkukon szálltak a menybe a bűnbánás éjszakáján — hangzanak fel a főpap szavai. Azután hatalmas erővel tör fel újra a gyászi lamentáció.

És a völgyből elindult a borzalmas menet a domboldal felé, a sírgödör irányába. Orákon át tartott a borzalmas menet. Következett az elhantolás.

Az eső permetezni kezdett. A papok elvonultak, a hatóságok képviselői is, a katonaság is. Csak a gyászolók maradtak ott a H0 halottal. A temetések százszoros borzalmai játszódtak le.

Amikor már minden koporsót elföldeltek, lemn a völgyben ott maradt még egy koporsó, az ismeretlen katonával. Egy esendő posztolt mellette. Belebámult az úszkókkal teli ládába és azután areát a frissítő esőnek fordította.

Most már vége...

A Teleorman patakjának keskeny pallóján nehezen zavargott keresztül a tömeg. Egy ötéves leánygyermek szakadatlanul kiáltotta:

— Hol maradt a mi kislányunk, hol maradt a mi kislányunk?!

Edesanyjának kellett esittania a kis csöppséget:

— Hadd már kislányom, most már vége...

A másik pallóról sikolyok hallatszóttak, valaki beledobta magát a Teleorman patakjába. A partra huzták.

Este, későn eltemették a katonát is. Azután sötétség borult Costesti falujára.

Hátszegi Ernő

Nagy elkeseredéssel tárták fel az ortodox hitközség válságos helyzetét a tegnapi rendkívüli közgyűlésen

Éles támadások a besztercei központi iroda ellen. Csak a hitközségi tagok fokozott áldozatkészsége háríthatja el a válságot

Cluj-Kolozsvár, április 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délelőtt a kolozsvári ortodox zsidó hitközség rendkívüli közgyűlést tartott a Mikos Kelemen-utcai Sasz chevra tágas helyiségében, amely ebből az alkalomból teljesen megtelt.

Schwartz Jakob, a hitközség elnöke, ismertette nagy körvonalakban az ortodox hitközség és a szefárdok közötti viszályt. Egyben felkérte Löffler Vilmos hitközségi titkárt, hogy ebben az ügyben a besztercei központi irodával folytatott levelezést és átiratokat olvassa fel. Az elnök közölte az egyrészt ismeretes tény, hogy a hitközség döbbenetes módon el van adósodva, aminek egyik oka az, hogy a szefárdok a község leglényegesebb jövedelmét, a „gabellát”, illegális módon magukhoz kaparintják. Kijátszák a törvényt, levelezik a mérsárszékek címtáblájáról a „kóser” jelzést és a hívőket is félrevezetik.

Ajánlotta, hogy egy öttagú bizottság kerje fel a főrabbit, hogy ő, mint a konfliktusnak legjobb ismerője és mint a beszédin vezetője, vallási szempontból is ismertesse a konfliktus motívumait és következményeit. Amíg a bizottság a főrabbinál járt, az elnök ismertette a gazdasági helyzetet és annak szanálására alkalmas módozatokat terjesztett a gyűlés elé. Nagy takarékoságot ajánlott minden vonalon. Ezzel és a tagok rendkívüli áldozatkészségével — úgy vélte — a hitközség belátható időn belül mégis ki fog jutni válságos helyzetéből.

Közben megérkezett Glasner Akiba főrabbi, akit zajos óvációkkal fogadtak.

— Első eset. — kezdte a főrabbi — hogy közgyűlésen és nem szószéken szöfök a hívekhez, de úgy érzem, hogy az évszázados község erkölcsi és anyagi szanálása érdekében mindenkinek rendkívüli kell teljesítenie. En ezzel a községgel a vér kapcsolataival vagyok összenőve. Nagypapám és nagynevű apám küzdöttek e község becsületéért és anyagi függetlenségéért. Ugy érzem, ha mögöttem egységben áll a község, akkor ki fogunk jutni ebből a kóserből.

Ezután ismertette a szefárdokkal való viszályt. Ők bennünket — ugymond

Millió ember

az egész világon évről évre hordja a jó PALMA SARKOKAT.

Emberek, akik haladnak a korrál, nem mennek már borsarkokon. Az okosak és a haladás barátai a rugalmas PALMA-SARKOKON járnak.

PALMA a gyalogjárónak egyjótétemény, hosszabb ideig tart, mint a legjobb bőr és ma már oly olcsó, hogy mindenki megveheti, legyen az szegény vagy gazdag.

Amit az egész világon millió ember jónak és gazdaságosnak tart, Önnek is ki kellene próbálnia. Még ma tetésesen fel cipészével jó PALMA-SARKOKAT. Okosságából és takarékoságából!

PALMA
KAUKÁSI SÁRKOK

— vallásiakban kisebbségnek tekintenek és azt hirdetik, hogy Kolozsváron az ortodoxiát intézményekben is csak ők képviselik, ellenben mi „posék” vagyunk. Ezt azért tesszik így, mert érzik, hogy máskülönbben az ő különválásuknak semmi létjogosultsága nincs. Ha fentartjuk a jelenlegi rendszert, ez a terrorista kisebbség rövidesen le fog bennünket degradálni. Mi természetesen senkire nem erőszakolunk lelkiismereti kényszert, engedjük őket saját templomukban, saját községi szervezetükben, de követeljük a hitközség becsülete érdekében is a „sechita” egységét, mert csak ilyen alapon várható az állandó béke.

A főrabbi ezután ismertette a szefárdokkal való szerződést, a különböző békebíróságok döntéseit, véleményeit, melyek az anyahitközség igazát támogatják. Lendülettel szavakkal hívja fel a hitközség tagjait, hogy egységesen, áldozatkészséggel vivják meg a küzdelmet és mentselek meg ezt a nemes tradíciókon alapuló hitközséget. Nem lehet tűrni, hogy egy kis terrorista csoport ravaszságokkal, törvénytípással és a zsidó becsület kigunyolásával érvényesüljön. Radikális módon kell változtatni ezen az állapoton, mert különben a hitközség erkölcsileg elmerül.

Dr. Poilák Sándor, a hitközség ügyésze, ezután határozati javaslatot olvas fel, amelynek lényege: Miután megállapítást nyert, hogy a besztercei központi iroda vezetősége, melynek hivatalánál fogva pártokon felül kell állnia és kötelessége a fennálló hitközségek érdekeinek megvédése és alaptalan szakadásoknak a meggátolása, ezuttal pártosan járt el és egyoldalúan előmozdította a szefárdok szakadási törekvéseit, a közgyűlés bizalmatlanságát fejezi ki a központi iroda vezetőségével szemben. Kijelenti egyúttal azt is, hogy a fennálló szerződésben szabályozott választott bíróság döntésének a hitközség magát aláveti. A hitközség szanálására nézve javasolja, hogy az összes adófizető tagok hátralékukat és három évi kultuszadójukat megfelelő összeget egyszerre fizessenek. Ha erre nincs mód, akkor ezt váltóval fedezzék le, viselvének ennek kamatait. Végül felhívja a közgyűlést a hitközség vezetőségét,

hogy főleg az alantas hatóságoknál, melyek indolenciája miatt merültek fel a rengeteg károk, hasson a legerélyesebb módon oda, hogy a zsidó hitközségi élet autonómiájára vonatkozó törvények és rendeletek szigorúan megtartassanak, mert ellenesetben ezen nagymultu hitközségnek összeomlásáért a felelősség a hatóságokra hárul.

A határozati javaslatot a közgyűlés egyhangulag és lelkesedéssel elfogadta. Elhatározták továbbá, hogy monstre-küldöttség fog Vaida és Dobrescu minisztereknél ebben az ügyben eljárni.

Ezután Adler Sámuel, majd dr. Klein Miksa, dr. Hart Albert, Janovics Géza, Schwartz Ignác, Salamon Sámuel, Vogel Jakob szöfoltak hozzá a javaslat-hoz.

A közgyűlés Schwartz Jakob zárószavaival délután fél három órakor ért véget.

— Ujabb súlyos ítéletek Oroszországban. Parisból jelentik: A moszkvai Tass távirati iroda jelenti, hogy a charkowi legfelsőbb törvénytörvények az ukrainai elszakadási mozgalom és ellenforradalmi akciók bűnperében hét heti tárgyalás után ítéletet hozott. A vádlottak beismerése alapján a törvénytörvények az elsőrendű vádlottat tíz, 33 többi vádlottat két—nyolc évi börtönbüntetésre ítélt.

— Lezuhant egy angol pilóta. Parisból jelentik: Parkersen angol pilóta, aki meg akarta kísérelni Angliából az Ausztráliába repülést, ma a francia partok elérése után, a Somme-folyó torkolata közelében Abbéville-nél gépével egy fa koronájába ütközött és lezuhant. A gép teljesen összetörtött, a pilóta csodálatosképen csak könnyebben sebesült meg.

Gyakorlati áruismeret és Vegyészeti lexikon

Szerkesztette: Rác Lajos.

Ára 476 lej

az UJ KELET könyvosztályában.

! „TSUVÁTÉNU” !

כי כן הדרך בכל הנסים שבתורה או ננסים לעשר כל אשר ביד אדם לעשות והשאר יהיה ביד שמים.

(פרוש של הרמב"ם לתורה בראשית ו' י"ג)

ת ש ו ב ת נ ו

Írók és Irások

Tolsztoj, Dosztojevszkij utóda — a párisi emigráns

Ehrenburg 1891-ben Kióban született, de gyerekkorát Moszkvában egy sörfőzőüzem gőzös-büzös légkörében töltötte. Itt is járta — addig-ameddig — a gimnáziumot, ahol mindjárt eleinte bajok akadtak vele, úgy hogy az apja házitanítót fogadott melléje: csak két év múltán derült ki, hogy a házitanító egyszerűen és a szó orvosi értelmében hipnotizálta a tanítványát. Talán annak emlékeképpen megmaradt Ehrenburgban valami vizionárius vonás, amelynek következtében a figurái mindenkor kissé kísértetiesek, kissé elnagyoltak. Lehet azonban, hogy ebben a főbbi nagy orosz íróval egyforma meglátása van.

A negyedik gimnáziumot járta, amikor 1905-ben, a szerencsétlenül végződött orosz-japán háború után, az orosz utca megmocent és a tizenéveses gyerekek egyszerre csak nem bírja tovább az iskola szorongó levegőjét, kiszökik és segít barrikádokat építeni. Az élete ezzel végleg eljegyződött a szabadság gondolata számára. Ezuttal még csak simán megusztta a dolgot egy „szabályszerű” arán, de két év múlva már kihajigálják a gimnáziumból, mert rajtakapták, hogy a Butikov-gyár előtt plakatiókat osztogat a munkások között. A rákövetkező esztendőben aztán még súlyosabb sor érte a 17 éves fiút: forradalmárokodása egyenértékű lecsuklással és nyolc hónap hosszút különöböző börtönök vendége. Egy hatnapos éhségsztrájk arán menekül meg. Most sűrűsödött át helyezi élete színterét Párisba, ahol nyolc esztendőig, egészen a nagy orosz forradalom kitöréséig emigránsként szenved. Kocsifényezésel és zsákhordással tengeti a francia fővárosban nyomorúságos, de szabad életét. A világháború kitörésekor haditudósítónak csap fel — jobb híján, 1917 tavaszán, az orosz forradalom első hírére, siet hazájába. Szülővárosába siet, ahol egymásután négy különbözőfajta kormányzat alatt örökös rettegésben él. Ami ideje így az örökös bujkálások között megmarad, azt arra szánja, hogy a gyerekek számára játékdélutánokat rendez. A hangulat végül is nagyon kényelmetlenül válik, ezért marhakupában menekül Moszkva felé.

Moszkvában újra a gyerekek játékdélutánjaival foglalatokodik, de úgy látszik, a szovjet iránt nem teljes tiszteletre nevelgette a gyerekeket, mert újra el akarják fogni. Erre Georgiába, Tiflisbe menekül, ahol iróbarátja kísérik, hogy az ottani szovjet diplomáciai kurir-utlevéllel látja el. Így kerül vissza Moszkvába, ahol ráismernek és két hétig a cseka börtönének a vendége. Barátai innen kiszabadítják ugyan és behelyezik a proletár-írók házába, ahonnan azonban sűrűsödött visszavágyik a cseka börtönébe, mert ott legalább központi fűtés van, az írók házában pedig majd megvette az Isten hidege.

1921 tavaszán végre újra kijut Párisba és azóta kis pipájával a szájában ott él a Café du Dome-ban, ott írja hatalmas regényeit (spórolási okokból, mert a lakása fűtetlen) és ott írta meg egyik legszebb könyvét is: a Jeanne szerelmét két kötetben, amely most jelenik meg magyarul a Dante kiadásában.

„Jeanne szerelme” a százszázalékos romantikus szerelem, amelynek tisztá önzetlensége annál fényesebben világít, mert az 1920-as évek rideg, kiábrándító, szomorú prózája adja hozzá hátterét. Ez a háttér, ez a furcsa világ — a bolsevista Oroszország, a háború utáni Páris legszennesebb csatornái — nyüzsgő, kavargó a két szerelmes körül. Az emberek nemtorodomsége, önző rövidlátása, jóhiszemű félreértéseknek a kalandos regényekre emlékeztető összejatsása tragédiába sodorja Jeanne-t és szerelmét. Tragédia ez a szó legmagasabb értelmében: el kell pusztulnia két embernek, akiknek csak az a bűne, hogy nem e világba valók.

ott él a Café du Dome-ban, ott írja hatalmas regényeit (spórolási okokból, mert a lakása fűtetlen) és ott írta meg egyik legszebb könyvét is: a Jeanne szerelmét két kötetben, amely most jelenik meg magyarul a Dante kiadásában.

„Jeanne szerelme” a százszázalékos romantikus szerelem, amelynek tisztá önzetlensége annál fényesebben világít, mert az 1920-as évek rideg, kiábrándító, szomorú prózája adja hozzá hátterét. Ez a háttér, ez a furcsa világ — a bolsevista Oroszország, a háború utáni Páris legszennesebb csatornái — nyüzsgő, kavargó a két szerelmes körül. Az emberek nemtorodomsége, önző rövidlátása, jóhiszemű félreértéseknek a kalandos regényekre emlékeztető összejatsása tragédiába sodorja Jeanne-t és szerelmét. Tragédia ez a szó legmagasabb értelmében: el kell pusztulnia két embernek, akiknek csak az a bűne, hogy nem e világba valók.

mert szennyen, véren keresztül is tisztán tudják megőrizni szerelmüket. Az az Ehrenburg, aki az itt csak egészenfutólag vázolt ezerszínű és arcu motívumhalmazt, teljesen egyéni művészetrel illeszti össze egységes egészé, a ma is jelentékeny orosz regényírás legkiválóbb tehetsége és méltó folytatója Gogoly, Turgenyev, Dosztojevszkij, Tolsztoj nagy tradícióinak. A regény a Halhatatlan könyvek sorozatában jelent meg.

Négyszáz fegyenc lelte tüzhalálát az ohioi Kolumbusz-fegyház égésénél

A tüzvész évtizedek óta a legnagyobb emberáldozatot követelő elemi katasztrófa volt Amerikában Tókióban is hatalmas tüzvész pusztított

Newyork, április 22. Az ohioi Kolumbusz-fegyházban tegnap hatalmas tűz keletkezett, amely több száz fegyencet elpusztított. A hajnali órákig 305 holttestet ástak ki a romok alól. Az égő épület körül katonaság vont kordont. A megmenekült rabokat sikerült összefogni. A hatóságok vizsgálat megállapította, hogy a borszalmas tüzkatasztrófát a fegyencek gyújtogatása idézte elő.

A fegyház kétezer elítelt befogadására készült, de a tűz kitörésének idején ötezer fegyenc volt benne. A lángok az épület különböző pontjain egyszerre lohogtak fel. Ebből lehetett kétségtelenül megállapítani, hogy gyújtogatás történt. A tüzet erős nyugati szél élesztette és rövidesen az egész épület lángborult.

Több, mint ezerötven fegyenc képtelen volt kijutni cellájából, mert a lángoló épületrészt nem lehetett megközelíteni. A halottak legnagyobb része innen került ki.

Az épületrész hosszabb égés után összeomlott és az elzár fegyencek ekkor megpróbálták a még épen álló cellákból kijutni, közben súlyos égési sebeket szenvedtek.

Az összes halottak száma meghaladja a négyszázat és a súlyos sebesültek száma is több háromszázal. A katonaság gépfegyverekkel, gázmaszkokkal, és könny fahasztó bombákkal vonultak fel és így vont kordont a fegyházépület körül, hogy a fegyencek szökését meggátolja. Ez nagy részt sikerült is. Az anyagi kár aránylag csekély, mindössze huszezer dollár.

A tüzvész évtizedek óta a legnagyobb emberáldozatot követelő elemi katasztrófa volt az Egyesült Államok területén.

A huszonhat év előtti chicagói színházégésnél és a huszonnégy év előtti san-

franciskói földrengésnél a halálos áldozatok száma kevesebb volt, mint a mostani tűznél.

Kétségtelenné teszi a gyújtogatást az a körülmény is, hogy a fegyház épen maradt épületrészein és az udvarban többhelyütt petróleummal áztatott rongyokat találtak, amelyeket a gyújtogatóknak már nem volt idejük a tűz élesztésére felhasználni.

Tókióban 340 épület lett a tüzvész martaléka

London, április 22. A Times tókiói távirata szerint a japán fővárosban óriási tüzvész pusztított, melynek során 340 épület a lángok martalékává vált. Azt hiszik, hogy a tüzkatasztrófát gyújtogatás idézte elő. A bűnösöket a rendőrség a ma általános sztrájkba lépett közúti vasúti alkalmazottak sorában keresi. A katasztrófa emberáldozatairól a jelentés nem tesz említést.

Dobrescu nem mond le és röpiratot ad ki a csiki erdőpanamáról

Stere május elsején megkezdí memoárjainak közlését. Az olasz sajtó cáfolja, hogy olasz pénzügyi körök támogatják Averescu tábornok akcióját

Bucuresti-Bukarest, április 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Tara értesítése szerint dr. Dobrescu Aurél erdélyi tartományi igazgató Maniu miniszterelnök rendelkezésére bocsátotta lemondását. A lap úgy tudja, hogy Dobrescu dr. saját elhatározásából és nem felsőbb utasításra nyújtotta be lemondását, amelynek oka az, hogy Erdély tartományi igazgatója magánemberként akar szembeszállni Tiberiu Vornic újságíróval a csiki erdőpanamával kapcsolatos gyanúsításával szemben.

Ugyancsak a Tara írja, hogy a csiki erdőpanamával kapcsolatban a közeli jövőben négy feltűnésteltető letartóztatás fog történni. A letartóztatandók neveit titokban tartják egyelőre.

A hírrel kapcsolatban ma délután felkerestük dr. Dobrescu Aurél tartományi igazgatót, aki kijelentette, hogy a „Tara” híradása közönséges koholmány.

dekel az a kampány, amelyet a bukaresti korrupciós lapok ellenem folytatnak. En továbbra is teljesítem kötelességemet és remélem, hogy az igazi bűnösök rövidesen el fogják nyerni méltó büntetésüket.

Stere megkezdí memoárjainak közlését

Az Adeverul május elsején megkezdí Constantin Stere memoárjainak közlését. Politikai körökben a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek e memoárok elé, amelyek fel fogják ölelni Románia politikai történetének legutóbbi harmadik esztendejét és néhány szenzációs leleplezést fog tartalmazni a politikai élet kulisszáiról. Az Adeverul különösen hangsúlyozza azt, hogy a memoárok olyan adatokat is fognak tartalmazni, amelyeket Stere mint a nemzeti párttagja, nem hozhatott nyilvánosságra a pártfegyelem megsértése nélkül.

Az olasz sajtó és Averescu tábornok akcióját

Bucuresti-Bukarest, április 22. Legutóbbi számunkban megemlékeztünk

arról, hogy Averescu tábornok jelzőlogó-hitelintézet felállításán fáradozik. A tábornok aki jelenleg az olaszországi Aquibán ült, elutazása előtt körlevelet intézett a néppárt vidéki szervezeteihez, amelyekben kérte, hogy gyűjtésük össze számára az országban lévő összes jelzőlogókölesönökre vonatkozó adatokat. Averescu biztosította hivatelt, hogy olaszországi összeköttetései révén többmilliárd lejes kölcsönt fog szerezni a jelzőlogókölesönök konvertálása céljából. A néppárti vezetők ezenkívül arról is biztosították hivatelt, hogy a tábornok akcióját olasz hivatalos körökben is támogatják.

Ezekkel a hírekkel foglalkozik a római Messagero legújabb száma. A fasiszta lap kategórikusan cáfolja azt, hogy olasz pénzügyi körök Averescu tábornok akcióját támogatnák és leszögezi, hogy a hivatalos Olaszország semmilyen kapcsolatban nem áll és nem is fog állani Averescu tábornokkal. A lap végül esodálkozásának ad kifejezést afelött, hogy Averescu tábornok ilyen természetű híreket terjeszt Romániában.

Dobrescu dr. cáfolja a lemondás híreit

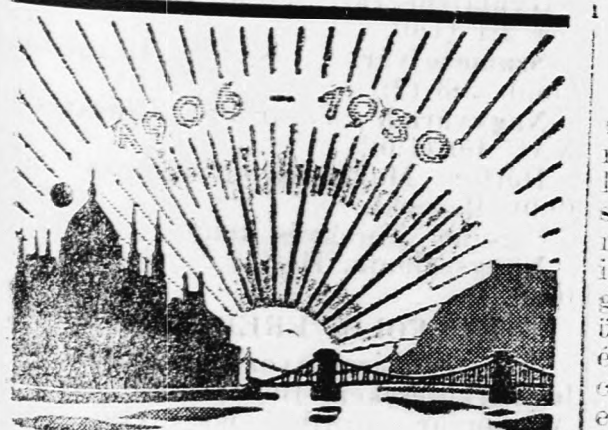
Nekem semmi dolgom nincs és nem is volt az igazságszolgáltatással — mondotta Dobrescu dr. Annál kevésbé lehet szó arról, hogy én vádoltként szerepeljek ebben a kérdésben. Egyszer megjelentem a vizsgálóbíró előtt, aki informatórként hallgatott ki. En a vizsgálóbíró rendelkezésére bocsátottam az ügyvel kapcsolatos összes okmányokat és lelepleztem azt a bandát, amely a csiki erdőben garázdálkodott. Az egyik főbűnöst már letartóztatták és valószínű, hogy ezt rövidesen újabb letartóztatások fogják követni. Egyetlen kívánságom az, hogy az igazságszolgáltatás tegye meg kötelességét ebben a kérdésben s hogy az összes bűnösök elvegyék büntetésüket.

Másfélmilliárd köbméter gáz égett el eddig a morenii szondában

Bucuresti-Bukarest, április 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Április 28-ikán lesz tizenegy hónapja annak, hogy Moreniben szakadatlanul ég a 165-as számú szonda. 330 napja annak, hogy egy szerencsétlen véletlen folytán lángralobbantak a szondából kitörő gázok. A román petroleum-iparban páratlanul áll ez a jelenség, amely egyrészt a romániai petroleumföldek páratlan gazdagsága mellett bizonyít.

Az összes eddigi oltási kísérletek hiábavalóknak bizonyultak. Az ember tehetetlennek mutatkozott a feltörő gázok erejével szemben. Szakértők számításai szerint a tűz első napjaiban naponta 4-5 millió köbméter gáz lett a lángok martaléka. Az utóbbi időben a gázrúpió csökkent és hozzávetőleges számítás szerint naponta három és fél millió köbméter gáz ég el Moreniben. Az égés első napjától máig több mint másfél milliárd köbméter gáz égett el Moreniben, amely egymagában fantasztikus

értéket képvisel. Jelentős összegre rugnak ezenfelül azok a kiadások, amelyeket a szonda tulajdonosa, a Román-Amerikai petroleumrésztársaság a tűz eloltására költött el. Hír szerint csak a harmadik alagut építése 15 millióba került a vállalatnak. Az égő szondának alagut utján való eloltását első ízben a perzsiai szondában próbálták meg és azt a módszert azóta is alkalmazták. Moreniben azonban hiába próbálták ezt a módszert alkalmazni és az elmúlt hetekben a harmadik alagutba is beszivárgott a gáz, amely az alagutba való tartózkodást lehetetlenné tette. Lázár mérnök, az oltási munkálatok vezetője, hogy újabb robbanás elkerülhető legyen, vízzel töltötte meg az alagutat. A vizet rendre kiszivattyúzzák és egyidejűleg kibetonirozzák az alagut falait. Ebben a pillanatban a morenii szonda meg mindig ég, bár a tűz ereje lényegesen aláhagyott.

Jubiláris

Budapesti Nemzetközi Vásár május 3-12

A magyar ipar ünnepi bemutatója. 25-50 % utazási kedvezmény. Nemzeti pavilonok a külföldi ipar számára. Vízummentes határátlépés. Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható: Budapest: a Vásáriródban, V. Alkotmány u. 8.

CLUJBAN: Camera di omert si Industrie-nál, a SARDEV megbízottjánál dr. Juliu Mezey Pista Unirei 1. és a Cie Int. de Wagons Lits elnöki fiókjánál, Piata Unirei No 18. Ezenkívül Nagyrománia összes nagyobb városában, ahol a két utazási irodának fiókja, vagy a vásár közvetlen, tb. képvisellete működik.

ismeret
exikon
Lajos.
ztályában.

vezetét
ntékszsége
hatóságoknál, ott merültek fel, ott a legerélyesebb a zsidó hitára vonatkozó szigorúan megnevesetben ezen összeomlásaságokra hárul. A közgyűlés ott elfogadta, hogy monstre Dobrescu mi-lyben eljárni, majd dr. Kleit Janovics Géza, n Sámuel, Vo-za a javaslat-
Jakab záró-rom órákor ért
k Oroszország-
lenti, hogy a
orvényszék az
ozgalom és el-
ünperében hét
tet hozott. A
alapján a tör-
dlottat tíz, 33
évi börtön-
pilóta. Páris-
angol pilóta.
Angliából az
na a francia
me-folyó tor-
llenél gépével
tt és lezuhant.
rótt, a pilóta
nyebben sebe-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági sídóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Lapunk következő száma a közbeszó hivatalos munkaszünet miatt pénteken reggel jelenik meg.

Véres fegyverlázadás Rhode Islandban. Newyorkból jelentik: Rhode Island börtönébe hatósági jelvényekkel visszaélve gépkocsin fegyvereket csempésztek be a fegyverek között szétosztottak. A fegyverezett rabok őrök ellen fordultak, lefegyverezték őket s a letartóztatási intézetet birtokukba vették. A katonai karhatalom érkezéig a rabok egy része megszökött a börtönből. A milícia rövidesen likvidálta a lázadást s most a szökött fegyvereket üldözi. A lázadás leverésénél három halálos sebesülés történt, egyikük a milícia tagja volt.

Tízéves találkozó. Alulírottak felhívjuk azon volt osztálytársainkat, kikkel a cluj Református Leánygimnázium IV-ik osztályát az 1919-20. tanévben végeztük, hogy folyó év május elsején délelőtt 10 órakor a Református Főgimnázium disztermében (Farkas-utca) megjelenjenek. Csatt Livia, Str. A. Muresan (Attila-ut) 14; Deutsch Gizella, Str. Surda (Kiss-utca) 32.

Temesvár gyárvaros ortodox zsidó hitközségének tisztújító közgyűlése. Temesvár gyárvaros ortodox zsidó hitközsége e hó 15-én tartotta meg Friedmann Ferenc hitközségi elnök vezetésével a rendes évi tisztújító közgyűlést. A megejtett választások a következő eredményt hozták: Gondnokok lettek: Krieger Efraim és Schwimmer Henrik, pénztárnok: Fried Ignác, ellenőr: Pinkesz Dezső, gazda: Schiller József. A választmány tagjai: Abrahámsohn Nándor, Schönbrunn Jakab, Hoch József, Wiesel Léb, Singer Hermann, Reich Naftali, id. Grünberger Hermann, Schlesinger Márk, Teszler Ignác, Kaufteil Vilmos, Feldmann Manó, Abrahámsohn Leo, Vogel Bernát, Nád Hermann, ifj. Grünberger Hermann, Rosenberg Jakab, Simon Bealel és Stern Márk.

Eljegyzés. Moldovan Grigore, a Banca Marmorosch kolozsvári fiókjának aligazgatója eljegyezte Florica Popovici urleányt Adradról.

Vergilius születésének 2000 éves évfordulóját ünneplik. Rómából jelentik: Országzerté tegnap kezdődtek Vergilius születésének 2000-ik évforduló ünnepségei.

Elsőrendű gépi pászka kapható kilóként 25 lejért. Timár-utca 1. Vállalkozó.

Autókirándulások 26 emberáldozattal London környékén. Londonból jelentik: A husvéti autókirándulások alkalmával előfordult gépkocsiszüneti közlések következtében Angliában 26 ember vesztette életét és mintegy hatvanan sebesültek meg.

Borbély Kálmán nem a papok miatt hagyta ott a Transsylvania bankot. A váradi Sonnenfeldék leépítenek. Magyar képviselők tiltakoztak az ellen, hogy Udvarhely magyar primárt kapjon. Hatalmas vihar készül a kolozsvári városházán. Kik választották meg a brassói tanácsot? Németh Kálmánt, a magyar tízparancsot szerzőjét kiázták a temesvári pártból és sok más nagyszerű cikk olvasható az **Erdélyi Futár** husvét számában. Az **Erdélyi Futár** Kolozsváron jelenik meg, de az egész országban kapható.

Végre egy modern kávéház Bukarestben! A Str. Lipseani (Lipszkan-utca) 12. szám alatt most nyílt meg a Cafè Elite kávéház, a legmagasabb igényeket is kielégítő berendezéssel. A lehető legkínesebb konyha, a rendkívül figyelmes kiszolgálás, valamint a valóban óriási választéka az újságoknak, a legbiztosabb és sikeresebb eredményt garantálják.

A Menza vezetősége felkéri az összes távollévő Menza-tagokat, hogy saját érdekükben haladéktalanul közöljék pontos érkezési dátumukat a titkársággal.

Ujra véres zavargásokat inszenáltak a hindu nacionalisták

London, április 22. Kalkuttai jelentés szerint a Kalkuttától keletre eső Chittangonban a hindu nacionalisták újra hatalmas zavargást inszenáltak. A chittangongi területi hadsereg katonái fegyverraktára előtt, ma gépkocsin egy tiszti ruhába öltözött különítmény jelent meg, amelynek tagjai sortűzet adtak le az őrségre. A sortűz után, melynek több halott áldozata volt, a különítmény tagjai lefegyverezték az őrséget és a fegyverraktárt kifosztották. A fegyvereket társzekerekre rakták és elhajították.

Megállapítást nyert, hogy a támadást hindu terroristák követték el, akik természetesen mindannyian a nacionalisták táborához tartoztak. Hogy tervüket könnyebben hajthassák végre, arckart fehérre mázolták és a területi hadsereg tiszti egyenruháit öltötték magukra.

Három látogatás a kórházban

A zsidó kórházban peszachi esend. Nincs tulzsnifoltás, nincs jagatás sem, sokan az ágyaikon ülnek és bámulják a szobák felharsogását, vagy ha a Szamos frontjánál áll a szobájuk, a folyó fodrozását nézik, amely most széles, mély medrében megdagadt és jó unalomtörőnek bizonyult.

Mondja a készleges Gabel titkár ur: — Ha akar egy érdekes embert, jöjjen fel velem az első emeletre. Ez az ember néhány hete van nálunk és azzal tette nevezetessé magát, hogy operáció után kiszedte a jeget a tőmlőlőből és abból csillapította szomját. Mert vizet hiába kért volna. Operáció után legveszedelmesebb kockázat a vízivás.

Szöke göllöt ült az ágyon, hosszú szakállal, pajesszal, egyébként tiszta ember, ezt első pillanatra meg lehet állapítani. Negyvenhét éves, de ősz szálak csak gyéren akadnak dus szakállában. Az életsors sem okozhat neki különös problémákat, két szemében örök mosoly ül és azt mondja, amikor a nehéz gazdasági bajokról esik szó:

— Gott wird helfen. Warum? Weil er muss helfen. — Isten megsegít. Miért? Mert kell segítenie.

A chaszidok optimista világnézete sürösödik e néhány szóba és Stöszel Mózes ezt életprogramul veszi.

— Hány gyermeke van? — kérdem, minthogy biztos voltam benne, hogy néhány ivadék feltétlenül akad egy olyan jó zsidó körül, mint amilyen a mi Mózes testvérünk.

— Tíz van, isten éltesse őket. Ennyi van a világon. A tizenegyedik utban gyona sincs hozzá!

Mosolygott, majd felnevetett, mert tetszett neki az én komolyságom.

— Tíz-tizenegy gyerek ebben a súlyos világban és még csak Rockefeller vagyon sincs hozzá!

— Rockefeller vagyona nem az enyém az igaz, de van „betöchn”-om, bizalmam a jószágos istenben. Ez egy kicsit pótolja a pénzt.

— Egy kicsit.

Stöszel Mózes, aki olyan, hogy Michel Angelo egy másik Mózes mintázatott volna róla, pergamentekre ír. Szófer Naszódon.

— Hogy lehet Naszódon megélni tíz élő és egy tizenegyedik jövendő gyermekkel pergament-írásból?

— Ugy — mondja komor kérdésemre — hogy az ember isten segítségével nem ül otthon Naszódon, hanem kiutazik a városokba és munkát keres. Hál istennek, még vannak zsidók, akiknek kell egy „mezüze”, még vannak zsidó barmice-fiúk, akiknek kell egy pár „tefilin”. Hál istennek, még vannak házasságok, akik válnak és kell egy „getet” írni a számukra, hál istennek, elkopik itt-ott egy „széfer-tóra” és meg kell javítani. Munkában nincs hiány és amíg egészséges az ember, isten hozzásegíti a munkához. Reggel hétkor kell kelni és este korán kell lefeküdni. Közben pedig dolgozni, imádkozni dolgozni és imádkozni.

Izgatott, hogy megtudjam ennek az embernek az életfolyását.

— Mennyi szükségese magának a családnak élelméhez egy napra?

— A napi kiadás bizonytalan. Egy azonban bizonyos, hogy minden héten

Hasonló támadást intéztek a terroristák a chittangongi posta és telefonközpont ellen is, ahol az összes készülékeket használhatatlanná tették. A posta és telefonközpont megtámadásánál az őrség és a támadók között keletkezett harc során kilenc ember életét vesztette, hat pedig súlyosan megsebesült. Az újabb eseményekkel kapcsolatban Gandhi, a nacionalisták vezére, kijelentette, hogy sajnálja a történeteket, de a beindított akciót megállítani most már nem lehet. Kalkuttában az utóbbi napokban súlyos támadások voltak az európaiak ellen. A nacionalisták több helyen megzavarták a taxiátlókat közlekedésükben. A támadások következtében három sofőrt megöltek, tízet megsebesítettek. A vizsgálat megállapította, hogy a lázadók a legmodernebb fegyverekkel vannak lefegyverezve.

harmine kiló lisztet fogyasztunk.

— Kenyérből egyedül nem él meg az ember. Ismeri ezt a bibliai mondást.

— Isten hozzásegít hetenként egyszer-kétszer hushoz is.

— A gyerekek nagyok, megnöttek. Nemsokáig kell gondoskodni róluk.

— Isten gondoskodik! A legidősebb tizenhét éves és persze nem keres, mert leányka. A fiúk tanulnak, ők sem kenyérkeresők, de maga bizonyára ismeri a rizsener rebbe mondását: „Akinek megvagyom igazi bizodalma istenben, annak nem kell futnia a „párnosze” után, az olyan után jönnek a baromfiak és kinyújtják a nyakukat, hogy vágják le őket.

— Hol tanulta ezt a nagy és boldog hitet? — kérdem.

— Tanulni reb Meir Ulmannal tanultam Besztercén, tanultam Láposon és Erimhályfalván a jesiván. De ott csak Talmudot tanul az ember és másolja a rabbi szokásait. Az igazi vallást és zsidóságot, azt belénk plántálta az isten régi időkben, biztosan a világ teremtésekor.

Egészen biztosan akkor, jó Stöszel Mózes barátom. Milyen kár, hogy nem mindenkibe plántálódott!

Az egyik szobában két nő, mind a két róman. Az egyikkel egy gyönyörű, acélszürke szemű, hat éves fincska ül az ágyon. A gyermeknek egyik szemébe van kötve, szegénynek Hamburg dr. kioperálta a szemét.

— Mi akarsz lenni, fiacskám, — kérdi a titkár.

— Leszek földesgazda, négy ökörral.

— Nem akarsz városi lenni?

— Nem — feleli kissé morózusan — a városban vesztettem el az egyik szememet. Vissza akarok menni a faluba.

— De itt jők voltak hozzád, ugy-e?

— Igen, de legjobb otthon. Nemsokára lesz lepke és fognak faragni nekem sipot fűzfából.

Többet nem beszélt ez a fiatal optimista. Neki a falu a világa, a jövője. Szórakozása a lepke. Mélázó, kedves kis teremtes. Abban az egyik látószemében is a nagy természet világának bája és szeretete csillog.

A születési osztályon egy fiatal anya fekszik. Gyermeke, egy napos fincska, alszik mellette. Pufók és „korához képest” erőteljes kis ivadék. Jubiláns. A kórházban ő a huszonötödik újszülött. Az anyán meg sem látszik az elmult fájdalom. A madám szerint a legkönnyebb szülés volt, amióta a kórház fennáll.

Hecht Abraham pékmester feleségéé a gyermek, akit Berl Mordchenek fogtak hívni.

— Sok baj lesz vele, amíg emberré válik! — mondom.

— Az asszony felmutat a szobában lévő heberszövegű táblák egyikére.

— Aki a világot-intézi, az majd gondoskodik, hogy ember is legyen belőle — és vidáman felkacag.

— Az asszony innen van a husz esztendőn, ő maga is szinte gyermek.

A beteg szerény és tiszta palotájában mennyi életigenlés, mennyi optimizmus, mennyi bizakodás az élethez! Hány díszes palotának a lakói állíthatják ezt magukról? (sz. l.)

SPORT

Kettős győzelemmel fejezte be a TMTE kolozsvári vendégjátékát

Cluj-Kolozsvár, április 22. A temesvári bajnokságban vezető TMTE kettős győzelemmel fejezte be kolozsvári husvéti vendégszereplését. A temesvári csapat kétségtelenül stílusosan játszott és értékes együttes, bár össztesztiményében nem mindig elégitett ki és különösen a második napon a szerenese is jelentős mértékben segítette sikeréhez. Az eredmények a következők:

VASÁRNAP. TMTE—KMSC 2:0 (2:0). Bíró: Ciurel. A temesvári vendégek Tanistra, Antonescu, Zárda I., Stepan, Karloch, Moravec, Kovács, Zárda H., Löwenfeld, Stoeleger, Palmer összeállításban jobbnak bizonyultak a kolozsvári munkáscsapatnál, amely várakozáson aluli játékot produkált. A gólok közül egyik üngöl volt, a másikat az első félidő utolsó percében Palmer helyezte el a kolozsvári csapat kapujában. Egyenlőleg Tanistra kapus, Palmer balszélő, Löwenfeld és Stepan keltettek jó benyomást.

HÉTFŐ. TMTE—KAC 4:3 (0:1). A vendégek jóval gyengébb játékot mutattak, mint az előző nap. A Csiki és Marsall Universitate-játékosokkal megerősített KAC igen jól és lelkesen szerepelt s a győzelmet kétségkívül meg is érdemelte volna. A második félidő huszonnyolcadik percében Szaniszló és Marsall révén már 3:0-ra vezet a KAC, midőn a temesváriak két tizenegyesből, Palmer kiszökése révén li-egyenlitenek, majd a negyvenketedik percében Palocsay üngölja a temesváriak javára dönti el a mérkőzés sorsát.

KMSC—CFR 5:2 (2:0). Bíró Czinczár. Barátságos.

Pofokodás Aranyosgyéresen. Az Industria Sarmej—Labor bajnoki mérkőzésen, amely 2:2 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött, a közönség a pályára tödült és a Labor egyik játékosát alaposan helybenhagyták.

VIDÉKI EREDMÉNYEK

Bukarest. Slavia—Unirea Tricolor 4:0 (2:0). Nemzetközi. (Vasárnap).

Slavia—Juventus 3:1 (1:1). Nemzetközi. (Hétfő). A prágai Slavia második csapatát szerepeltette.

Arad. Vasárnap: AMTE—Olimpia 1:1 (1:0).

Gloria CFR—Dusan Silvi 3:0 (1:0). Nemzetközi.

Hétfő. Olimpia—Gloria CFR 3:3 (1:1). Dusan Silvi—AMTE 1:1 (1:0). Nemzetközi. Bíró Vatiannu.

Temesvár. Vasárnap: Banatul—Kadima 6:0 (0:0).

TAC—Rapid 1:1 (0:0).

Hétfő: Banatul—TAC 3:1 (2:1).

Rapid—Kadima 3:2 (1:1).

Brassó. Vasárnap: Victoria—JAR 3:1 (1:1).

BMTE—Ivria 6:0 (2:0). Az Ivria 8 emberrel játszott.

Hétfő: BMTE—Victoria 2:1 (1:1).

Ivria—JAR 2:1 (1:0).

Marosvásárhely. Vasárnap: Mures—Kinizsi komb. 6:0 (2:0).

Gyulaférvár. CFR Simeria—Unirea 2:1 (1:0).

Szamosujvár. Spárta—Haggibhor komb. 5:3 (2:1).

Nagyvárad. Vasárnap: Törekvés—NAC 4:0 (1:0).

Hétfő: Makkabea—Egyetértés 2:1 (0:0). Bajnoki.

Crisana—Törekvés komb. 3:1 (2:0).

Nagyszalonta. Hétfő: NAC—NSC 1:1 (0:0).

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

A Ferencváros győzött a husvéti serlegmérkőzéseken. Budapestről jelentik: A magyar profibajnokság első négy helyezettje: Újpest, Ferencváros, Hungária és a harmadik kerületi TVE husvéti körmérkőzést tartottak, amelynek keretében a Ferencváros—Hungária bajnoki mérkőzést is lebonyolították. Eredmények a következők:

Újpest III. kerületi FC 3:0 (1:0).

Ferencváros—Hungária 3:3 (2:1). A Hungária tizenegyesből egyenlített a második félidő negyvenedik percében.

Sorsolás folytán hétfőn a Hungária játszott a III. kerülettel és 3:3 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött. Általános érdeklődés előzte meg a Ferencváros—Újpest mérkőzést, amelyet a Ferencváros igen jó játékkal 2:0 (0:0) arányban biztosan nyert meg.

A háromkötetes A tiz rész tartal test gépezete és r vényvilág csodái ténete az őskortól öröklődés törvé képe a sarkvidéki VII. Egészség és A lélek, az ősz az álom, a halál világ misztérium Pillantás a jövő X. Mit ígér a tudomány a következő évtizedek emberének?

Minden

Az élet utja, a világa, a szü

A világ legnép

titkainak

E

2

3

4

5

6

7

8

9

Biztosítsa

a há

előfi

kedvez

Egyszerű

Bolti ár

8 kötet Wells

Előfizetési ár

Az előfizető

haszna... L

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött CZINK-nél Cluj

RT
zelemmel
a TMTE
vendég-
kát

ilis 22. A temes-
zető TMTE kettős
e kolozsvári hus-
st. A temesvári
stilusosan játszott
ár összteljesítmé-
legített ki és kü-
apon a szerenese
segítette sikeré-
következők:
TE—KMSC 2:0
A temesvári ven-
mesen. Zárda 1.,
oravecz. Kovács,
Stoeleger, Palmer
ak bizonyultak a
sapatnál, amely
éket produkált. A
gól volt, a mási-
só percében Pal-
ozsvári csapat ka-
Tanistra kapus,
venfeld és Stepan
st.
AC 4:3 (0:1). A
gőbb játékosok
nap. A Csiki és
tatea-játékosokkal
en jól és lelkesen
lmet ketszögnyíl
na. A második fél-
percében Szaniszló
r 3:0-ra vezet a
sváriak két tizen-
szöke révén ki-
nyerjenkededik
gólja a temesvá-
i mérkőzés sorsát.
0). Bíró Czinezár.

sgyéresen. Az In-
or bajnoki mérkő-
arányban eldön-
közönség a pályá-
egyik játékosát
rtak.
DMÉNYEK
Unirea Tricolor
(Vasárnap).
1:1 (1:1). Nemzet-
i Slavia második

AMTE—Olimpia
m Silvi 3:0 (1:0).
ria CFR 3:3 (1:1).
E 1:1 (1:0). Nem-
p: Banatul—Ka-
0).
AC 3:1 (2:1).
2 (1:1).
Victoria—JAR

2:0). Az Ivria 8
toria 2:1 (1:1).
0).
asárnap: Mures—
01.
ER Simeria—Uni-
sparta—Haggibbor
nap: Törekvés—
—Egyetértés 2:1

komb. 3:1 (2:0).
6: NAC—NSC 1:1
EDMÉNYEK
zött a husvétí ser-
lapestről jelentik:
okság első négy
Ferencváros. Hun-
kerületi TVE hus-
rtottak, amelynek
eváros—Hungária
lebonnyolították.
kezők:
ti FC 3:0 (1:0).
ária 3:3 (2:1). A
ól egyenlített a
venedik percében.
tőfőn a Hungária
ttel és 3:3 (1:1)
ül végződött. Al-
lzte meg a Ferenc-
zést, amelyet a
játékkal 2:0 (0:0)
vert meg.

Cluj

A háromkötetes hatalmas mű tíz részre oszlik. A tíz rész tartalma a következő: I. Az ember / test gépezete és működése. II. Az állat- és növényvilág csodái. III. Földünk kalandos története az őskortól napjainkig. IV. Az élőlények keletkezése és fejlődése. V. Az öröklődés törvényei. VI. A mai élet képe a sarkvidéktől a trópusokig. VII. Egészség és betegség. VIII. A lélek, az ösztön, a tudat, az álom, a halál és a túlvilág misztériumai. IX. Pillantás a jövőbe. X. Mit ígér a tudomány a következő évtizedek emberének?

Minden regénynél izgalmasabb!
A modern élettudomány bibliája

H. G. Wells
és
HUXLEY
Nagy Biológiája :

AZ ÉLELET CSODÁI

Három hatalmas kötet — 1000 oldal — 1000 egyszínű és színes kép

Fordította: DR. LAMBRECHT KÁLMÁN egyet. magántanár
Kiadja: PANTHEON irodalmi intézet rt. Budapest.

Az élet utja, keletkezése, fejlődése, a gondolat és érzés működése, az emberek, növények és állatok világa, a születés, szerelem és álom problémája... mindmegannyi titok. Az élet nagy és csodálatos kalandja ez, amire fel kell vértéznie magát minden embernek.

A világ legnépszerűbb írója és a zseniális tudós hozzáférhetővé tették a nagyközönség számára az élet titkainak megismerését, az őskortól a legújabb felfedezésekig. Gyakorlati haszna mérhetetlen

Előfizetési felhívás hármassal kedvezményel

Aki 1930 május 10-ig előfizet

1. A műve: L 2500 — bolti ár helyett L 1900 — előfizetési áron kapja
2. Ezt az összeget **190** — lejes havi részletekben törlesztheti.
3. Teljesen ingyen kap 3 regényt egész vászonkötésben. Ezeket szabadon választhatja az alábbi 20 Wells regény közül.

Biztosítsa magának a hármassal előfizetési kedvezményt!

Egyszerű számítás:

Bolti ár	L 2500
8 kötet Wells regény..	L 960
	L 3460
Előfizetési ár	L 1900
Az előfizető haszna..	L 1560

Vágja ki és küldje be
MEGRENDELŐ- ÉS AJÁNDÉKSZELVÉNY
Novitas K. T. könyvterjesztő vállalat
mint a Pantheon r.-t. főbizományosa
Cluj, Calea Victoriei 35.

Ezennel előfizetek Wells—Huxley 3 kötetes nagy biológiájára (Az élet csodái) és igényt tartok a hármassal előfizetési kedvezményre:
I. 1900 lei kedvezményes árat fizetek. II. 1930 májustól kezdődő 190 lejes havi részletben törlesztek. III. Az alatt felsorolt Wells-regényekből az általam aláhuzott nyolc kötetet vászonkötésben, teljesen ingyen kapom.
Tudomásul veszem, hogy a mű ez év karácsonyra kerül szállításra, míg az ajándékregények június, július, augusztus, szeptember hónapokban — esedékes részleteim beérkezése után — küldik.
A havi részleteket postán küldöm.

Kelt.....
Név és foglalkozás:.....
U. K.
Pontos cím:.....

- Ajándékkötetek** 1. Anna Veronika. 2. Az istenek eledele. 3. Egy jámbor lélek története. 4. A láthatatlan ember. 5—6. William Clissod világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az Űstökös eljön. 9. Egyelőre... 10. Élet és kaland. 11—12. Tono Bungty. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Lewisham és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19—20. A szenvedélyes barátok.

Színház—Művészet

A Magyar Színház Irodájának közleményei:
SZERELMI ABC.
Szombat esti premiere.

Az idei évad utolsó (40-ik számú) premiere-bérlete szombaton este lesz. Ezen az estén a legszellemesebb, legragyogóbb párisi vígjáték, a „Szerelmi ABC” fog színpadra kerülni. Nathanson írta az újdonságot és Heltai Jenő fordította le. Igazi párisi darab a „Szerelmi abc” s így bár sehol sem lépi át a jóízű háttérát, — nem kell fiatal leányoknak megnézni. Hétfőn este rendes bérletfolyamban ismétlik meg a „Szerelmi abc” előadását.
Főszereplők: Kaszab Anna, Mészáros Béla, Forgács Sándor, Tóth Eelk.

Vasárnap este Szentgyörgyi István. A legnagyobb magyar színész, a 89 éves Szentgyörgyi István vasárnap este újra megtisztelti a kolozsvári színpadot föléptével. Ezen a vasárnapi estén egyik legjobb s leghíresebb szerepét a „Florika szerelem” öreg szénégetőjét fogja játszani. Az ünnepi előadást rendes bérletfolyamban tartják meg.

MA „LÉGY JO MINDHALÁLG”, „HUZD RÁ CIGÁNY” és „HALVÁNY-SÁRGA ROZSA”.

Három előadást tartanak ma a Magyar Színházban. Délután 3 órakor nagyon olesó mozi-helyárrakkal Móricz Zsigmond nagyhatalmas darabját, a „Légy jó mindhalálg”-ot adják elő. Hat órakor a „Huzd rá cigány”-nak lesz a 14-ik előadása a bemutató előadás diadalmas szereplőivel és Körösi Dudas bandájának részvételével. Este 9 órakor pedig a „Halványsárga rozsa” című operette-újdonságnak lesz a második előadása.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: „ABRIS ROZSÁJA”.

Legdrágább jegy: 30 lej. Vasárnap délelőtt 11 órakor színházi matiné lesz: „Abris rozsája” kerül színpadra nem filmen, hanem színpadon. Marsi Gizivel, Miklósi Margittal, Tóth Elek, Mihályfyval, Mészáros Bélával, Tompa Sándorral, Balázs Samuval, Lantossal a főszerepekben. Az összes földszinti ülések (zsölye a legelső sorban is) 30 lejbe kerülnek. Egy páholy 5 üléssel 120 lej. A többi jegyek ára 20 és 10 lej.

Ma délelőtt 11 órakor BÜRTÖN LEANYA — Putty Lya-val.

Igen érdekes mozi-matiné lesz ma délelőtt 11 órakor a Magyar Színházban. Putty de Lya-val a főszerepekben, a „Börtön leánya”-t vetítik. Helyárok: 10, 15 és 20 lej.

Holnaptól SZIBÉRIA.

Az amerikai filmgyártás legtekélyesebb és leghatalmasabb remekműve, az orosz élet mélységeinek legelevenebb képei a filmek királya, a „Szibéria” van műsoron esütörtökön, pénteken és szombaton a Magyar Színházban. A „Szibéria” előadásai mindennap 3, 5 és 7 órakor kezdődnek. Helyárok: 10, 20 és 30 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán, április 23-án délután 3 órakor: „Légy jó mindhalálg”. (Újdonság. Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Sorozatszám 291). Szerdán, április 23-án délután fél 6 órakor: „Huzd rá cigány”. (Operette-újdonság 13-adszor. Sorozatszám 292). Szerdán, április 23-án este háromnegyed 9 órakor: „Halványsárga rozsa”. (Operette-újdonság 2-odszor. Bérlet szám 38. A. Sorozatszám 293). Csütörtökön, április 24-én este háromnegyed 9 órakor: „Halványsárga rozsa”. (3-adszor. Bérlet szám 38. B. Sorozatszám 294). Pénteken, április 25-én este háromnegyed 9 órakor: „Halványsárga rozsa”. (4-edszer. Bérlet szám 38. C. Sorozatszám 295). Szombaton, április 26-án este 9 órakor: „Szerelmi ABC”. (Nathanson briliáns párisi bohózat-újdonsága. Heltai Jenő fordításában. Először. Premiere-bérlet 40. sz. Sorozatszám 296.) Vasárnap, április 27-én délelőtt 11 órakor: Színházi matiné nagyon olesó egységes helyárrakkal. „Abris rozsa”

ja". (Marsi Gizivel, Miklóssy Margittal, Tóth Elekkel, Mihályffyval, Mészárosal, Lantos Bélával, Balázs Samuval. Jegyek árai: Összes földszinti ülőhelyek: 30 lej. Összes erkélyülések: 20 lej. Allóhely: 10 lej. Páholy 5 személyre 120 lej. Sorozatszám 297.)

Vasárnap, április 27-én délután 3 órakor és fél 5-kor filmelőadás: „Borzalmak városa”

Vasárnap, április 27-én délután 6 órakor: „Halványsárga róza”. (Operette-újonság 5-ödször. Sorozatszám 298.)

Vasárnap, április 27-én este 9 órakor: „Florika szerelme”. (Szentgyörgyi István fölléptel. Bérletszám 39. A. Sorozatszám 299.)

Hétfőn, április 28-án este háromnegyed 9 órakor: „Szerelmi ABC”. (Bohózat-újonság 2-ödször. Bérletszám: 39. B. Sorozatszám 300.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szerdán délelőtt 11 órakor matiné 10, 15 és 20 lejes helyekkel: „A börtön iránya”. A főszerepben: Putty Lya. Csütörtökön délután 3, 5 és 7 órakor: „Sibéria”. (Az amerikai filmgyártás legmonumentálisabb alkotása. Helyárak: 20 és 30 lej.)

Pénteken délután 3, 5 és 7 órakor: „Sibéria”.

Szombaton délután 3, 5 és 7 órakor: „Sibéria”.

Vasárnap délután 3, 5 és 7 órakor: Csak egy napig: „A borzalmak városa”. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

FORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán 3, 5, 7 és 9 órakor: „Orgonavirágzás”.

Helyárak: Páholy 50 lej, zártszék 40 lej, I. hely 35 lej, II. hely 25 lej.

Csütörtökön 5, 7 és 9 órakor: „Orgonavirágzás”.

Helyárak: Páholy 50 lej, zártszék 40 lej, I. hely 35 lej, II. hely 25 lej.

SELECT-MOZGO:

Szerda: A trafilgari oroszlan. Csodás zenélfilm, melynek főszerepét Várkonyi Mihály és a szép Corine Griffith alakítják.

Csütörtök: Trafalgari oroszlan, Lady Hamilton és Nelson szerelmi drámája; egyike a legszebb zenélfilmeknek, főszerepben Corine Griffith és Várkonyi Mihály.

Jön: Ramon Novarro legjobban sikerült hangos filmje: A pogány szerelmi dala. Szébb, mint a „Fehér árnyak”!

URANIA-MOZGO:

Szerda: Nábob leánya. Nagyszerű hangos kalandorfilm. Rendes helyárak mellett. Főszerepben Renée Adorée.

Csütörtök: A nábob lánya, nagyszerű zenélfilm, főszerepben a bájos Renée Adorée.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Szerda, április 23.

Bukarest. 10.30: Csevegés. 10.45: Könnyű zene. 17.15: Hegedűjáték. 19: Gramofon. 20: Zongora. 21.15: Hegedű.

Budapest. 9.15: A m. kir. 1. honvédelmi miniszter hangversenye. Stumpf: Ideál — induló. Waldteufel: Ifjúkori álmok — keringő. Lehár: Mutató istenek — nyitány. Urbach: Ábránd Schubert Ferenc műveiből. Kalmán: Magyar jelenet „A csikágói herceg” c. operettből. Gillet: Pierott szerénája. Seidenglanz: Dallamfűzér Koschat Ferenc műveiből. Fricsay: Szép balatonon. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Művész-lemezek. Lehár: Tied a szívem — dal a „Sárga kabát” c. operettből. Popy: Keleti szvit. Ej ucnym. II. Magyar nóták. Balázs—Antal: Szidnak engem az emberek. Kádas György: Fehér selyem csipkés széli... Révfy L.: Hogyha ir majd édesanyám. Kárpát—Tamássy: A ragyogó mindenét — csárdás. Balázs Antal: Levelem. László—Takáts: Száz szál piros rózsát. Sebő—Kende: Piros rózsás nyáron. Tanclemezek. Keringők. Waldeslust — keringő. Berény—Hlitzky: Mond, miért szeretlek — keringő. — hangosfilm-betét. Byron Gay: Holdas éj a Dunán — keringő. Translateur: Bécsi vándormadarak. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4.20: Decker Albert felolvasása: „A nőiesség hatása”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Toll Árpád

és cigányzenekarának hangversenye. 5.45: Deák Imre dr. felolvasása: „Jósika Miklós báró”. 6.15: Amadeo Baldovino olasz gordonkaművész hangversenye. 6 óra 45: Lampérth Géza dr.: „Gárdista történetek”. Nagy kópé az a Gyurka. A főkönyv. Felolvasa a szerző. 7.20: Az Országos Postás Zene- és Kultúregyesület hangversenye. Verdi: Trubadur — duett. Verancsi: Szonáta. Mozart: Ária a „Titus” c. operából. Beethoven: A néma sirban. Beethoven: A csók. Hubay: Azt mondják... Puccini: Nyugat leánya — ária. Konez Ferenc: Atlas. Konez Ferenc: Ablakomon piros róza. Gretchaninow: — Bölcsodal. Grieg: A hattyú Bartók: Nem mehetek hozzád. Kodály: Sappho szerelmes éneke. Beethoven: Három német tánc. Verdi: Aida — duett. 8.45: Részletek Sándor Jenő dr. „Halványsárga róza” c. operettjéből. Közreműködik Tóth Erzs. Fenyves Sándor és Kalmár Pál. Nyitány. Sárga róza — belépő. Nem kell a csók. Budapest. A tánc a dzsessz. Yessy. Mi lesz velem. A zöld vadász. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Bachmann-jazz a Dunapalotaszállóból. 11.15: Rádics János és cigányzenekarának hangversenye a Dunapalotaszállóból.

Frankfurt. 21.15: Hegedű. Kattovicz. Hangverseny. Lipse. 21.15: Hegedűverseny. Prága. 20: Szimfonikus hangverseny. Bécs. 20: Daleszt. Róma. 21.02: Szimfonikus hangv.

Bécs. 23: Mai lengyel zeneszerzők. 23.58: Nemzeti dalok. 24: Hangverseny. Berlin. 19.30: Karének. 20: Hangjáték. 21: Hangverseny.

Breslau. 19.05: Operarészletek. 20.30: Hangverseny hegdedüre és zenekarra. Frankfurt. 20.05: Olasz-országi est. Ci-maros: Titkos házasság. Verdi: Alarcosbál-ária. Don Carlos-ária. Verdi: Othello-baletzene. Csajkovszkij. Anyegin — ária. Csajkovszkij: VI. szimfónia.

Hamburg. 22.20: Tanczene. Köln. 20: Hangverseny. Smetana, Csajkovszkij, Leoncavallo, Poldini, Wagner, D'Alberr, Waldteufel műveiből.

Lipse. 19.35: Filharmonikus hangv. Mendelssohn, Schumann, Smetana művei. 21: Suppá-oporett. München. 20: Citerazene. 21: Rádiózenekar.

Stuttgart. 16: Rádiózenekar. Brit nemzeti műsor. 19.40: Orgonaverseny. 22.35: Tanczene.

London. 21: Rádiórevü. Kattovicz, Poznan, Wilna. Egész nap rádióüzenet. Poznanból. 15: Mandolinzene. 16.15: Vadászkiáltás hangverseny. 18.38: Chopin művei. 20: Moniuszko: Verbum: „Nobile” c. operája. 21.45: Csellójáték. 22.26: Hangverseny szláv zeneszerzők műveiből. Smetana, Dvorak, Glinka, Rachmaninov, Szkrjabin műveiből. 23: Lengyel zeneszerzők. 23.58: Nemzeti dalok, katonazenekarral. 24: Hangverseny. 24.45—2: Tanczene.

Riga. 19.03: Operett. Toulouse. 20: Gramofon. Osló. 20 Norvég zene. Milánó, Torinó. 21.15: Vegyes hangv. Róma, Nápoly. 21.02: Opera, vagy hangverseny.

Prága. 22.15: Orgonazene. Pozsony. 20: Szórakoztató zene. Ostrava. 19.05: Könnyű zene. Ljubljana. 20: Kvartett.

Csütörtök, április 24.

Bukarest. 16: Rádiózenekar. 20: Cselló 21.15: Trió. Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. Boildieu: A bagdadi kalifa — nyitány. Gounod: Vve Mária. Boelmann: Ronde de nuit. Leposa: Kék buzavirág. Lehár: Heregkisasszony — ábránd. Zsolt: Libellules. Polgár Tibor: Bölcsodal. Chopin: Keringő. Poldini: Mese. Rust: Riverson. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. Auber: Bronz ló — nyitány. Verdi: Aida, nyitány. Chopin: Prelude. Rachmaninoff: Elégia. E. Rapée: Marion — keringő. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. Kmettyó János, a Testnevelési Főiskola tanára: „A testnevelés helye és feladata a családi nevelésben”. Pásztor-nóták. Előadja: Mol-

KÖZGAZDASÁG

Romániában is nagy érdeklődés nyilvánul meg a jubilaris budapesti árumintavásár iránt

A romániai látogatóknak nincs szükségük előzetes vízumra, a vásárigazolvány alapján mindenki vízum nélkül léphet át a magyar határt. Ötven százalékkal olcsóbban lehet Budapestre utazni

Május 3-án nyílik meg a Budapesti Jubilaris Vásár, de már ma meg lehet állapítani, hogy az méreteiben és jelentőségében felül fogja múlni az eddigi vásárokat. Eltekintve attól, hogy az idei Árumintavásár kiállítói a tavalyinál lényegesen nagyobb területet vesznek igénybe, a vásár jelentőségét emeli az is, hogy sokkal több önálló csoport állt ki, mint tavaly és a múlt événél nagyobb a külföld érdeklődése is. Az olasz, a francia, a lengyel és a görög csoportok mellett az idén állt ki először önálló pavillonban Jugoszlávia és Pavlinovics Bernát dr. jugoszláv főkonzulnak, aki a kiállításnak ezt a részét megszervezte, sikerült a délszláv királyság legszámtovább ipari és kereskedelmi vállalatát megnyerni a kiállítás való részvételre.

Románia közgazdasági köreinek érdeklődése is az idén fokozottabb mértékben fordul a budapesti vásár felé. Alkalmuk lesz a román gazdasági köröknek ahhoz, hogy a Balkán és a Nyugat közgazdasági világát együtt lássák és módjukban áll oly új gazdasági kapcsolatok keresni és megteremtteni, amikhez legjobb alkalma a budapesti Árumintavásár nyújtja. A romániai kereskedelmi és iparkamarák külön csoportban, hivatalos kiküldöttjeikkel is részt vesznek a vásáron. A kamarák kiküldöttjét a román kamarák Uniója szervezi Bukarestből Manolescu Mihály dr., az Unió elnökének

személyes közreműködésével. Manolescu Mihály egyébként nagyszabású előadást is tart Budapesten, amelyben rá fog világítani a két szomszédos ország gazdasági együttműködésére irányuló számtalan lehetőségre. Természetes, hogy a kamarai küldötségek ezen csoportos utazásán kívül a romániai iparosok, kereskedők és gazdák nagy számmal utaznak, részint csoportosan, részint külön is Budapestre, hiszen a vásár alatt az utazás a rendesen sokkal egyszerűbb és sokkal olcsóbb is.

A magyar kormány intézkedése folytán azoknak, akik a vásárnak egész Romániában működő tb. képviselőinél a vásárigazolványt beszerették, nem kell gondoskodniuk előzetes vízumról, a magyar határt április 28-tól május 17-ig érvényben lévő utlevéllel, vízum nélkül is át lehet lépni és a vízumot a rendes díj egyharmad áráért a vásár területén működő vízumbivatal utólag adja meg.

Az utazás is olcsóbb, mint máskor. Az összes magyar vasuti vonalakon a fentemlített időben a vasuti pénztárak feláru jegyeket adnak ki úgy az odamint a visszautazásnál minden kocsiosztályra, a román vasutak pedig a visszautazásnál május 6. és 15. között az I. és II. utasoknak a vasuti jegy árából szintén 50 százalék engedményt adnak.

Incasso Bank alakulóban

Irta: Dr. Váradí Ödön nagyváradai ügyvéd

A nagyváradai, szatmárnémetyei és székelyvárosi kereskedők körében érdeklődés alakult az új alapítás eszméje vetődött fel, ami rövidesen meg is valósul. Tudvalegy ugyanis, hogy minden egyes kereskedőnek óriási számban vannak künnlevőségei s a mai egyre rosszabbodó gazdasági viszonyok között felmerült hát annak a szükségé, hogy a tetemes künnlevőség mielőbb bejőjjön. Egy-egy nagyobb üzletnél százezrekre, s gyakran milliókra rug az egyes adósoknál fennálló künnlevőség. Ha a kereskedő e künnlevőségeihez mielőbb hozzátudna jutni, ez lehetővé tenné, hogy jelentékeny bankkölcsön kamatokat a sebb-nagyobb mérvben nem kellene fizetnie. Az Incasso bank szükségessé már régen hangoztatják a kereskedelmi körök. Ezen általános óhaj megvalósítását fogja jelenteni az Incasso bank létesítése, amelynek székhelyét az illetékes kereskedelmi körök Nagyváradra tervezik oly módon, hogy az ország minden nagyobb városában volnának helyi kirendeltségei. Ugy a kereskedők, mint a részvénytársaság vezetősége az illetékes adókat nyomban értesíti az engedélyezés megtörténtéről, melynek alapján az egyes adósok a tartozásukat az Incasso Bank Részvénytársasághoz küldik be. Az Incasso Bank Részvénytársaság maga országjárta megszerezett információi alapján meggyőződés szerez az illetékes adósok bonításáról. Ismételt felszólító levelekkel felhívja a befizetésre és ha a rendszeres levezetés eredményre nem vezet, azon künnlevőségeket, amelyeknél fedezet mutatkozik per utján behajtja. Perket ott indít ahol a behajtásra a beszerzendő beható információ alapján biztos remény van. Jól tudjuk, hogy a kereskedő nem szívesen perli adósát. A részvénytársaság is az a célja, hogy per mellőzésével megfelelő szervei utján inkassálja ezeket a követeléseket. Az ország különböző részén levő adósok így a részvénytársaságnál központi nyilvántartásba kerülnek.

Ha az adós látja, hogy egy bankra lett a tartozása engedélyezve, ugy tapasztalat szerint az illetékes intézet részére inkább fizet annál is inkább, mert hiszen érdeke az, hogy hitelképességét fenntartsa, mert az Incasso Bank kapcsolatban áll az összes vidéki pénzüzetekkel és esetleg azok utján is felszólítja az illetékes adósokat a fizetésre. Minthogy a tervezett Incasso Bank egyéb pénzügyi műveletekkel nem kíván foglalkozni, tehát sem kölcsönöket nem nyújt, sem pedig betéteket nem fogad el, egész tevékenységét kizárólag az inkassálás mielőbbi, minél gyorsabb és minél sikeresebb eszközésére fogja fordítani.

A kereskedők ezenkívül az engedélyezett követelésekre kívánságukra előleget is kaphatnak, ugy, hogy ily módon a jelentékeny künnlevőség egy tekintélyes része mobillá válik. Természetes dolog, hogy maguk az engedélyező kereskedők is olyan követeléseket fognak engedélyezni, amely követelések be is hajthatók, minthogy nem áll érdekükben az, hogy behajthatatlan követelésekkel felesleges kiadások merüljenek fel. Minthogy a kereskedők régi vágya valósul meg az Incasso Bank létesítésével, az eddigi élénk érdeklődésre tekintettel kiátás van arra, hogy ezen részvénytársaság megfelelő alaptőkével már a jövő hónapban meg fog alakulni.

FIGYELEM!

DREHER-HAGGENMACHER

Korona-sör

ala Pilsen

rövidesen forgalomba kerül!

BAKOL MEGJELENT KÖNYVEK MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

XIII évfolyam
1930. április
Pénz
5690 év

Mit akar

A husvéti ünnepek ismét megkezdésüket tartanak. A magyar kongresszus beszélik, hogy az ország akarnak a kongresszus segíten, hogy május 1-ig válságos hónapja szülvé arra, hogy a kongresszus met dolga lesz az ország. Különösen a népi vermes remények kongresszusokhoz. Avtalan nem észleli még a Maniu-kormány lemondását. N az azonban a hangulata sem. A kiszivárogo berálisok határozta kongresszusukon a kormány a liberalis párt követelik.

Ha igaz az a hír, „Inter duos litigant unus” a két ellenzékért való tülekedés kormányok számára azonban arra vezet meg illuzórius afölött, hogy a korredett ostromban a kormány sikerül bevenni. A kormány sorsa a akciójának sikere. A májusi kongresszus Soha talán a politikai annyira alárendelvet adottságainak. kormány eltávolításra kólhatna meg, ha a zeki párt program pénzügyi politikájára hatna arra, hogy a mai rettenetes meg tehát ebből a ni Románia belpol-

A Maniu-kormány a gazdasági élet a jelek arra mutat is válik. Nehány kötnie a külföldi sítani a lej stabilizetó események a ták, hogy a stabil külföldi tőkének a életében való int. Már pedig a román tulajdonképpen a elsősorban a fanta vezethető vissza. A hibájából történt-e vánk most vita az, hogy a külföld sze az állam belső fizetése után viss niai vállalatok k másik részét pedig záció biztosítását került az országga talán azért is, n olyan magas árfoly nem felelt meg a l sárló erejének. Mi hogy beruházási e lalkozások számár radt a százmillió amelyet nem köve akár az állam, al számára folyósít ezért részben a je báztható, ugy ne is, hogy a külföldi konjunkturája és által inscenált be nem kevésbé járul nak a külföldtől v léséhez.